8321

Pastiller Hercules

ARXIU TEATRAL MILLÀ
Compra i venda de comèdies de totes menes
Carrer de Sant Pau, 21. - BARCELONA

Hernequin

DOS PESETAS

Pastilles Hèrcules

Aquesta obra es propietat de Don Joan Elías. La *Societat d'autors espanyols* es l'encarregada del cobro de drets de representació.

Queda fet el depòsit que marca la lley.

Bennequin y Bilhaud

Pastilles Hèrcules

VAUDEVILLE EN TRES ACTES

Arranjament català, estrenat en el Teatre Principal el día 12 de Febrer de 1910.

BARCELONA
IMPREMPTA DE SALVADOR BONAVÍA
CARRER DE PETRITXOL, 2
1910.

REPARTIMENT

PERSONATGES	ACTORS
Doctor Frontignan. . . .	D. *Joseph Santpere*
Doctor Lavirette. . . .	» *Artur Balot*
Brackson..	» *Alexandre Nolla*
Coronel bartigoul. . . .	» *Ferràn Bozzo*
Maxim beverdier. . . .	» *Miquel Ortín*
Francesch	» *Joan Pons*
August.	» *Ramón Tor*
Un senyor d'edat. . . .	» *Gerart Buxedas*
El delegat.	» *Pascasi Mas*
Fifí.	D.ª *Assumpció Paricio*
La senyora Bicot. . . .	» *Montserrat Faura*
Angelina	Srta. *Antonia Vallvè*
Sidonia Gazel.	» *Pilar Santolaria*
Roseta.	» *Lluisa Bofarull*
Senyoreta Coloma. . . .	» *Amalia Abrongini*

ÈPOCA ACTUAL

El primer acte a París, a casa'l Doctor Frontignan.
Els altres dos, a Royat, al Splendit Hotel.

REPARTIMENT

TAL COM S'ESTRENÁ AL TEATRE NOU

PERSONATGES		ACTORS
Doctor Frontignan. . . .	D	Ramón Tor
Doctor Lavirette. . . .	»	Avelí Galceràn
Brackson	»	Modest Santolaria
Coronel Lartigoul . . .	»	Ferràn Bozzo
Maxim Leverdier. . . .	»	Miquel Ortín
Francesch.	»	Joan Pons
August	»	Pascaci Mas
Un senyor d'edat . . .	»	Gerart Buxedas
El delegat.	»	Salvador Cervera
Fifi.	Srta.	Paquita Egea
La senyora Bicot. . . .	D.ª	Montserrat Faura
Angelina.	Srta	Antonia Vallvé
Sidonia Gazel.	»	Pilar Santolaria
Roseta.	»	Lluisa Bofarull
Senyoreta Coloma. . . .	»	Amalia Abrongini

669117

ACTE PRIMER

Despatx del Doctor Frontignan. Porta general al fons. A la esquerra una porta que dona a la sala. Mes endavant, al mateix costat la porta de la habitació de Angelina, davant de la qual hi haurà la taula escriptori del metje. A la dreta al fons, porta que conduheix al saló recibidor, mes endavant un'altra porta que dona a una saleta. A la dreta un sofà. Davant de la taula un silló; cadires, etc., tot luxós.

ESCENA PRIMERA

FRONTIGNAN, tot seguit ROSETA; després ANGELINA y AUGUST.

FRONT. *A la porta primera dreta com si parlés ab algú que acaba de sortir.* Nó, nó .; cada quatre hores. Cada quatre hores, una cullarada... Sí, sí senyora, de les grans. *Truca el timbre.* Ah, ja té rahó. L'amor conjugal!... No hi ha rès comparable, al món. *Surt Roseta primera esquerra.* ¿Qu'es a casa, la senyoreta?

ROSE. Sí, senyor... Està arreglant l'equipatje.

FRONT. Diguili que fassi el favor de venir. *Roseta se'n entorna.* Ara . ara entrarà per aquella porta d'allà la meva nena, la meva mitja taronjeta estimada. No mes de pensarhi ja'm batega'l cor com si hagués fet vint Kilometres per hora... a peu.

ANGE. *Sortint primera esquerra.* Què m'has fet cridar?

FRONT. Sí.

ANGE. ¿Què volíes?

FRONT. Una abrassada.

ANGE. ¿Y ara?... ¿y per això'm crides?

FRONT. Per això. Fa vint minuts que no te n'he fet cap... Ja'n fa vintiun de massa, donchs.

ANGE. Noy, hem de posar una mica de enteniment...

FRONT. Això del enteniment es un mot que no existeix en el diccionari del amor!

ANGE. Pensa que allà al recibidor hi han clients que s'esperen...

FRONT. Y dèixals esperar, dòna. Un client com més s'espera, més confiansa té ab el metje, perque pensa: vet'aqui un doctor que s'hi fixa ab els malalts.

ANGE. No... no està mal observat... Potser tens rahó y tot.

FRONT. Vès si'n tinch que conech metjes que, entre visita y visita, hi fan un solitari, ja ho veus... Jo, com que no hi estich per solitaris, crido a la meva tendra muller y li dich: Una abrassada per l'amor de Déu!

ANGE. Vaja, prèntela, *Abrassantse.*

FRONT. Angelina! Angelina méva!

ANGE. Llucià! Llucianet méu!

FRONT. Qu'es hermosa la nostra felicitat!

ANGE. Sí, llàstima que no siga ben complerta!

FRONT. Què? Què vols dir? Què'ns falta?

ANGE. Prou que ho sabs!

FRONT. L'hereuhet?

ANGE. Ah, si, amor méu! .. Tant sols ab un. . un que fos ben rosset m'acontentaría... Ja voldría serhi a Luxeil. N'he sentit contar cures maravelloses d'aquelles aygues. L'altre día mateix, a casa les Duval, retreyen una senyora que va estar quinze anys sense tenir familia, ha anat a Luxeil y n'ha tingut sis.

FRONT. Tots d'un cop?

ANGE. Nooo! Escalonats! .. Tot t'ho prens rihent tú. Ja veig que no hi tens fè. *Va per anarsen.*

FRONT Sí, dòna, sí . Jo crech en tot lo que tú creus. Y no t'en vagis sense fermen un'altra.

ANGE. *Després de deixarse abrassar.* Noy, en fas massa gasto, y no convé. *Truca el timbre.*

FRONT. Per què truques, ara?

ANGE. Que no hem d' acabar d' enllestir els mundos? *August surt de la sala.* Fassi entrar al primer client.

AUGU. Molt bé. *Se'n va segona dreta.*

FRONT Y no t'en preocupis, dòna dels clients.

ANGE. Bé si que la ballaríem grassa!. . Senyor doctor, es necesari que pensi en guanyar diners pera pagar lo quinta del fill... o dels fills...

FRONT Ja, ja, ja. Vina, escolta...

ANGE. *Anantsen.* No, ara no escolto rès. Ja'ns quedarà temps pera tot... sents?... Adéu, Llucianet méu! *Se 'n va. primera esquerra.*

FRONT. Adeu, adeu, adeu... Angelineta meva!

ESCENA II

FRONTIGNAN, AUGUST y MÁXIM.

AUGU. *A Màxim que surt de segona dreta* Tot pendre asiento...

MAXIM. Gracies *August se 'n va a la sala,*

FRONT. Ah, ets tú?

MAXIM. Me pensava que no se'n acabaría d'anar may aquella dòna. No crech que hi hagi un altre metje més calmós que tú...

FRONT. Noy, soch aixís jo. Quan estich ab un malalt, no'l conto may el temps.

MAXIM. Vols dir que ja'l conten els que s'esperen.

FRONT. Com ho vols fer? Què tal?. què tal va la neurastenia?

MAXIM Si fa o no fa. Me sento molt agitat y nirviós. Aquesta nit tampoch he pogut dormir.

FRONT No has dormit?. . Y donchs els polvos blanchs que't vaig receptar ahir?

MAXIM. Com si rès.

FRONT. Pero si alló era un dormitori com una sala y arcoba! capàs de ensopir un bou... y fins de reventarlo.

MAXIM ¿Què dius ara?

FRONT. Lo que sents. Es un remey nou que he volgut probar en tu.

MAXIM. Es a dir que'ls medicaments nous els probeu ab els malalts?

FRONT. Y donchs?... Ab quí vols que'ls probèm, ab els bons?

MAXIM. No ho sé... ab vosaltres mateixos.

FRONT. Ah, no . aixó no. Es un exercici massa perillós

MAXIM (¡Bó es saberho!)

FRONT Escolta .. sabs que podríes fer? Proba de pendre'n una doble dossis aquest vespre.

MAXIM. Prou home.. fins triple y tot, si t'hi empenyes. Y si tens algun'altra porquería nova per ensejar no fassis compliments ab mí!

FRONT. Gracies De tots modos, encare que hi deixessis la pell sempre fora una gloria per tú... La teva mort hauría estat útil a la humanitat y a la ciencia.

MAXIM. Sí! y la gloria no m'hauría costat més que els deu franchs de la visita!

ESCENA III

Els mateixos, AUGUST y després ROSETA.

AUGU. Senyoret. . *Sortint per la porta del fons.*

FRONT. ¿Què hi ha?

AUGU. Telefona el Doctor Letruchard. Diu que l'estan esperant.

FRONT. Ah, diable!. Te rahó. Contèstali que hi vaig desseguida. *August se'n entorna. A Maxim.* Dispensam, eh?... un moment Qüestió d'anar y venir... es aquí a dugues passes Una consulta. Una senyora d'edat Artritis aguda, sabs?...

MAXIM. Fes, fes, home . no faltava més! Y ara! Com si no hi fos. Per mi no estiguis.

FRONT. Mira, y perque no t'hagis d'esperar sol, la meva muller te farà companyía *Truca el timbre.*

MAXIM. No... ¿què fas?.. dèixala. No val la pena que's destorbi per mí.

FRONT. ¡Ca. Si'n tindrà una satisfacció! *Anantsen. A Roseta que surt primera dreta.* Digui a la senyoreta que vingui *Roseta se'n torna.*

ESCENA IV

MÁXIM y ANGELINA.

MAXIM. Sol ab la seva dòna!... Es el destí! Diuhen que la ocasió fa el lladre .. al robo, donchs!

ANGE. *Surt primera esquerra.* Un'altra abrassada, ja, amor meu?

MAXIM. (Vinga, vinga.)

ANGE. Ah, el senyor Maxim Leverdier!

MAXIM. En cos y ànima!

ANGE. Dispensi... me pensava qu'era el méu marit!

MAXIM. Nó, nó, continuhi, fassi el favor... Deixim al menys ab la ilusió de que l'abrassada anava per mí...

ANGE. Que sab ahont ha anat en Frontignan?

MAXIM. Ha hagut d'anar a estendre la papeleta de defunció a una tal Artritis Aguda .. una senyora d'edat... y ja que'ns trobèm sols, permètim que li digui una cosa: *Agenollantse* Jo l'estimo!

ANGE. Y ara!... què significa això? Fassim l'obsequi de alsarse inmediatament. Vostè's burla de mí...

MAXIM. *Alsantse.* Vaya unes burles, senyora Un home que per vostè està arriscant la vida en totes ocasiòns...

ANGE. Y en quina forma l'arrisca, la vida?

MAXIM. Fentme curar pel séu marit una malaltía imaginaria.

ANGE. Com? Es dir que aquella terrible neurastenia..

MAXIM. Una estratagema pera vèurela a vostè cada día.

ANGE. Quin cinisme!

MAXIM. Sí, senyora. Y si les potingues del séu espòs no m'han reventat seixanta vegades, es perque no les prench.

ANGE. Digui que vostè està representant una burda comedia...

MAXIM. Lo que jo li dich, es que l'estimo, que l'adoro...

ANGE. Donchs jo a vostè gens.

MAXIM. Avuy, però y demà?

ANGE. Ni avuy, ni demà ni may. Què s'ha pensat? Jo unicament estimo al méu marit.

MAXIM. Això no es una rahó.

ANGE. No? Donchs n'hi donaré un'altra que potser el convencerà.

MAXIM. Veyàm.

ANGE. El trobo molt lleig y molt antipàtich.

MAXIM. Y què més?

ANGE. Y estùpit.

MAXIM. Y rès més.

ANGE. Y vanitós y ridícul... Vaja que no m'agrada gens. Vol què li digui més clar?

MAXIM. Vol què li digui més clar, jo també? No la crech de una paraula.

ANGE. *Indignada.* (Això es masa) Haig d'arreglar l'equipatje... Ja'm perdonarà. *Va per anarsen.*

MAXIM. Ah .. s'en va de viatje?

ANGE. Si, senyor. Aquesta tarde mateix... ab el méu marit... Anèm a Luxeil.

MAXIM. A Luxeil?

ANGE. Ab el séu permís .. *Se 'n va.*

MAXIM. Vostè'l té, vostè'l té.

ESCENA V

MÁXIM, després AUGUST.

MAXIM. Què dimoni hi deuhen anar a fer a Luxeil?... Calla! *Truca 'l timbre.* El criat dèu sapiguer alguna cosa...

AUGU. *Surt pel fons.* Ha trucat?

MAXIM. Sí, escolti; que fa molt que està al servey del Doctor Frontingnan. vostè?

AUGU. Desde que exerceix.

MAXIM. Aixís, donchs, ja dèu estar al *tanto* de moltes coses d'aixó de la medicina.

AUGU. Uy! No hi ha llibre del méu amo, que jo no l' hagi llegit deu vegades.

MAXIM. Bravissim! Y digui.. Tingui, aqui té dos franchs.

AUGU. Dispensi, son cinch .. En faig pagar la meytat de lo que cobra el meu princípal...

MAXIM. Ah, perdoni. No ho sabía. Tíngui, aqui'n té tres més.

AUGU. Veyàm, ensenyim la llengua... *Prenentli el pols,*

MAXIM. No, home no, si no's tracta de una consulta.

AUGU. Ah, no?. . de que's tracta, donchs?

MAXIM. D'una sencilla informació. Vostè coneix les aygues de Luxeil?

AUGU. Luxeil... Aygues cloruroses y sòdiques lleugerement saturades de...

MAXIM. Bé, veurà, no vuy saber de que estàn fetes, quines malaties curen les aygues de Luxeil?

AUGU. Dónen excelents resultats pera les gastriques, els reumes, les despressións nervioses, la esterilitat. .

MAXIM. Esterilitat?.. no parli més, ja'n tinch prou.

ESCENA VI

Dits, ROSETA y BRACKSON.

BRACK. *Tipo y accent americà, desde 'l fons.* Li dich que vuy entrar.

ROSE. Bé, però... s'ha d'esperar al recibidor, com tothom.

BRACK. Soch nortamericà y els nortamericàns no s' esperen may. *Entra.*

MAXIM. (Qui dèu ser aquest tipo?)

BRACK. *A Màxim.* Es vostè el Doctor Frontignan?

MAXIM. No senyor. Soch un amich .. un client.

AUGU. El doctor ha sortit *Roseta se 'n va pel fons.*

BRACK. Ha sortit?

MAXIM. Sí. però... tant se val, per xò. Se pot fer visitar pel séu criat.

BRACK. No'm convé.

MAXIM. Es ben tonto. Li costaría cinch franchs menos.

BRACK. No'm convé, he dit.

MAXIM. Vostè mateix. *Saludant.* He tingut molt gust. (Vaig a buscar un passatje de *sleeping* y cap a Luxeil falta gent! *Se 'n va pel fons.*

ESCENA VII

BRACKSON y AUGUST.

BRACK. (El criat de tots modos me podrà dar referencies.) Pst!... Aqui...

AUGU. Mana, senyor?

BARCK. Que sou sórt?... Aqui, he dit. *Treyentse un bitllet de la cartera* Veyeu? això son cent dollars... que fan tant com cinch cents franchs... y pico.

AUGU. Oh, no tindré pas cambi per un bitllet tant gros.

BRACK. Ningú vos ho pregunta! Us el podeu quedar tot. En Jonatan Brackson de Filadelfia, porta mes dollars a la butxaca que cabells tindreu may al cap, ni vos ni tota la vostra familia plegada.

AUGU. Millonari?

BRACK. Y mitj.

AUGU. (Un client millonari!) Pero. . segui... fassi l' obsequi .. quines ganes d'estar dret.

BRACK. Es inútil. no tinch temps.

AUGU. Y bé, donchs, digui, digui.. ahont se sent el mal?

BRACK. A la part del honor!

AUGU. Què diu ara?

BRACK. Prou! Anèm per feyna. ¿El dotor Frontignan es casat?

AUGU. Fa cinch anys... però si el vegés... mes encaramelat, sembla que's trobi a la lluna de mel.

BRACK Bé!... y la seva senyora es... jova?

AUGU. Vintiquatre anyets

BRACK. Molt bé... Y guapa?

AUGU. Com una Venus, mes aviat més que menos.

BRACK. Perfectament bé. No volía saber rès més. Tornaré quan hi hagi el Doctor.

AUGU. Oh, es que no pot tardar.

BRACK. En Jonatan Brackson, de Filadelfia, no s'espera may. El negoci es el negoci!

AUGU. Què li haig de dir. donchs, quan vingui?

BRACK. Rès .. ni una paraula *Va per sortir per la segona dreta.*

AUGU. Nó .. no's passa per allí.

ESCENA VIII

Dits y LARTIGOUL.

LARTI. *Surt de segona dreta.* Vaja.. al últim!.. Ja era hora que'm toqués a mí!
BRACK. Oh, dispensi ..Soch jo, que m'he errat de porta.
LARTI. No es al doctor Frontignan, a qui tinch l'honor de parlar?
BRACK. Nó. *Presentantse.* Jonatan Brackson, de Filadelfia!
AUGU. Millonari! *A Lartigoul.*
LARTI. Ditxós de vostè .. Per molts anys.
BRACK. A reveure, senyors! *Se'n va pel fons.*

ESCENA IX

LARTIGOUL, AUGUST y FRONTIGNAN.

AUGU. Vol fer l'obsequi de tornar al salonet?...L'avisaré aixís que arrivi.
LARTI Encare més? Pero si fa dugues hores que m'hi espero al salonet! Bah! Quan vingui, donchs, diguili que hi ha el coronel Mario Lartigoul.
AUGU. Lartigoul?... El senyor coronel deu ser de Marsella, donchs?
LARTI. Perquè? .. perque'm dich Lartigoul?
AUGU. Es clar!
LARTI. Donchs soch de Roubaix, departament del Nort, ho té entès, tros de cònjam?
AUGU. Dispensi... jo no'm creya ..
LARTI. Es empipador.. Que un no pugui dar el séu nom sense que li surtin ab la mateixa cantarella: Vostè es Marsellès!
FRONT. *Surt pel fons, com si parlés ab algú de dins.* Ja pots tancar les maletes, ja. *A August.* El senyor Leverdier se n'ha anat?
AUGU. Si, senyor, ara mateix. *Senyalant a Lartigoul.* Aquest senyor es un client.
FRONT. Ja'm dispensarà, eh? He hagut de sortir un moment .. una senyora d'edat que m'ha enviat a cercar *August se'n va.*

ESCENA X

FRONTIGNAN y LARTIGOUL

LARTI. *Mirantlo fixament.* Sab, que hi té una gran retirada?
FRONT. Ab quí?... ab aquella senyora?

LARTI. Nó. Ab el Coronel Frontignan, el séu oncle.
FRONT. Ah! vostè ha conegut al méu *tío?*
LARTI. A la academia militar. .y desprès varem retrobarnos al Tonkín. *Presentantse.* Mario Lartigoul, coroner d'infantería.
FRONT. Mario Lartigoul?... Marsellés, naturalment...
LARTI. Ja me la veya venir! Fa cinquanta anys que dura aquesta broma!
FRONT. Quina broma?
LARTI. Soch fill de Roubaix, departament del Nort... y fa mitj sigle que'm retreuhen això del *marsellés.*
FRONT. Cregui, coronel, que si jo hagués sapigut...

MÚSICA

I

LARTI. Han de sabê qui es Lartigoul—de l'arma Colonial.
Jo desde Argel fins a Stambul—tinch ja fama colosal.
Allà al Tonkin, ab gran valor,— mon sabre vencedor
encerta sempre al mitg del cor—en la lluita y en l'amor

A ma bandera aymo ab excés
servintla ben lleal
Mon front cenyéixen sempre'ls llorês
ab èxit triomfal.
Jo mil muralles he rendit
y mil dònes també;
que ningú may s'ha resistit
davant del meu podê.

—

Y brau com toca a un militar

—

No trobo dòna ni enemich
que al fí no s'entregui al méu furor.
Patria y Amor, jo sempre estích
defentsantlos ab calor.
A mí sempre dèbils s'han rendit
al franch sentiment del méu amor
y es que s'ha ofert sempre el méu pit.
tothora vencedor.

II

Sô en Lartigoul, sô coronel—tinch un cor molt lleal
però algun cop he omplert de fel—a més d'un marit formal.
Mes, quan això arriba a passâ—es ben a pesar méu;
que he demanat sempre la mà—y elles m'han donat el pèu.

Com que el seu cor es vincladís
són facils al amor,
y sols veyentnos un trajo aixís

ja cauhen sens valor.
Y generós el militar
els brinda combats mil
qu'elles acepten séns protestar
ab son posat gentil.

—

Y brau, com toca a un militar

—

No trobo dòna ni enemich
que, al fí, no s'entregui al méu furor
Patria y Amor, jo sempre estich
defensantlos ab calor.
A mi sempre débils s'han rendit
al franch sentiment del méu amor
y es que s'ha ofert sempre 'l méu pit
tothora vencedor.

PARLAT

LARTI. Tornant al séu oncle, la darrera vegada que 'ns vam veure, va dirme: Lartigoul, si un día tens la pallofa averiada, passa't per París y que't visiti el méu nebot Lucià Frontignan... es tot un metge.

FRONT. *Saludant agrahit.* Y de quina averia's tracta, coronel? El ventrell, potser?

LARTI. El ventrell ray!... Menjo les ostres ab esclofolla y tot, jo,

FRONT. Una mica d'artritis, donchs? La gota?

LARTI. Ni gota ni raig...No sé que son aquestes porqueries.

FRONT. Y donchs?

LARTI. Rès... ja li diré; que d'un temps ensà sembla que no soch el soldat valent d'avants...

FRONT. Què vol dir?

LARTI. Que avants, en tots els méus sistemes de guerrejar, estava sempre a punt d'entrar en campanya. Pero d'un temps an aquesta part, no'm sento el mateix home. Diguim la veritat, senyor doctor... que havem de capitular?

FRONT. Nó, home, no... no s'espanti. Aqui no hi ha sinó que la guarnició necessita repòs .. Bandera blanca per una temporada. Quants anys de servey actiu compta, vostè?

LARTI. Quaranta.

FRONT. (Déu n'hi doret) Coronel,, li repeteixo, la guarnició ha d'entrar a la reserva...

LARTI. A cinquantavuit anys, a la reserva?... ay, pobre de mi!

FRONT. Hi ha un refrà que diu: el que vol anar lluny, es precís que vagi a poch a poch

LARTI. No sé, però .. Me conech massa. Figuris que jo y mi fa cinquantavuyt anys que'ns tractém. Y a París fora impossible A cada cantonada 'm topo ab l'enemich, y jo en vejent l'enemich, haig de fer foch, no hi ha més

FRONT. Per què no empren un viatge? Estem a Juliol. . el millor temps . Vagi a pendre aygues, home

LARTI. No soch ayguader, jo...Quines aygues? Ahont?

FRONT. A Royat,, per exemple. Aygues ferroginoses. reconstituyents .Allí hi ha un manantial anomenat de Juli César.. Es el més indicat per un militar Cregui que li probaràn de debò.

LARTI. Vol dir?

FRONT. N'estich segurissim

LARTI. *Prenent el barret.* Sí ho creu aixís, donchs, no m'hi penso més. Aniré a Royat.. *Repensantse.* Sinó que... ara hi caich, el día catorce es la festa nacional. Que no'm deixaria emportarme'n una cantinera pera celebrar la *toma* de la Bastilla?

FRONT. Ah, nó... això si que no de cap manera...

LARTI. Còm, que no? Es dir que hauré de celebrar la festa nacional tot sol?... Me fa molt poca gracia, la veritat.

FRONT. Fassis acompanyar per un parent, home.

LARTI. No'n gasto de parents. Crec que no tinch més que una filla y encara no n'estich ben segur.

FRONT. Una filla . y no n'està segur? Aquesta sí que es bona.

LARTI. Ja li esplicaré. Dèu fer uns vintiquatre anys, a Lyó, vaig fer simolacro de combat ab una tal Pu-Pu, de café concert. Encare'm sembla que la veig .. ens estimavem!... igual que dos colóms! Al cap de cinch setmanes vaig haver d'anar al Tonkin. Allí set o vuyt mesos de guerra, y un día . paf! rebo un telegrama: «Repatria't inmediatament. Ets pare d'una nena.» Què li sembla? Repatria't! Com si deixar la guerra fos una cosa gayre facil? Resposta méva: «Me repatriaré aixís que pugui.» De Tonkin van enviarme a Madagascar, de Madagascar, al Senegal .. Resultat, que al cap de vintiquatre anys y un día tornava a Europa.

FRONT. Y vostè, es clar, ab tant temps, ja la devía haver oblidada?

LARTI. No'm creurà, però, ara, fa un any, viatjant ab el directe, estava endormiscat quan tot d'un cop sento cridar: «Lyó!» Al sentir aquest nom, la memoría se'm desvetlla, se'm representa el cafè Concert com un espectre.. y llenso maquinalment un crit: «Filla meva»! Salto del cotxe, surto a fòra de l'estaciò y . el cafè concert s'havía transformat en una *Neotafia!*

ESCENA XI

Dits y AUGUST.

AUGU. *Sortint del fons.* Senyor Doctor...
FRONT. Què hi ha?
AUGU. El doctor Laviret.
FRONT. Feslo passar al salonet. Estich per ell desseguida. Què hi ha algún client més, encare?
AUGU. Sí, senyor; dugues senyores que han arribat are mateix.
FRONT. Està bé, retira't
LARTI. Y jo'm retiro també. Ja l'he amohinat prou ab les meves histories
FRONT. Això may, coronel.
LARTI Donchs .. a Royat díu, eh?
FRONT. A Royat, si senyor. Cura assegurada.
LARTI. Me n'hi vaig demà mateix Què li dech?
FRONT. Fugi d'aqui, y ara! Un company d'armes del méu *rio*. . Una encaixada y en paus.
LARTI Quanta amabilitat, Doctor!
FRONT. Y, al tornar, no deixi de venirme a veure. El presentaré a la senyora.
LARTI. Tindré un verdader goig...
FRONT Li encomano sobretot la guarnició a la reserva.
LARTI. Farèm els possibles. Vol que li digui la veritat? M'agradaría ser Matusalèm
FRONT Per què?
LARTI Perquè un home que va viure a la vora de setcents anys, de segur que fins als siscents y pico devía trobarse en actíu servey.
FRONT. Ja, ja, ja. ja! A reveure!

ESCENA XII

FRONTIGNAN, LAVIRET, senyora BICOT y FIFÍ.

FRONT. Es tot un tipo, aquest coronel! *Obrint la porta segona dreta.* El doctor Laviret?

LAVI. Hola, noy!
FRONT Hola!
BICOT. *Entrant ab la noya, tota det s mida* Pst! pst! Dispensi, doctor. Ens toca a nosaltres Hem arribat primer que aquest senyor
FRONT. Es molt possible, senyora Però aquest senyor es un colega, un professional. Ja se sab que 'ls metjes som com els telegrames del Estat. No paguen y passen al davant dels altres.
BICOT Bé, però .
LAVI. Si, reconech qu'es mal fet ferles esperar, però haig de consultar al amich Frontignan una cosa importantissima de gran interés per la ciencia
BICOT. Ah si es aixís, callo. Vina, nena, vina.
FIFÍ. Anèm, mamà *Se'n entornen.*

ESCENA XIII

FRONTIGNAN y LAVIRET.

LAVI. Es caya, aquesta xicota.
FRONT. Be . a mí, sabs? Tot lo que no sigui la propia...
LAVI. Ah, sí.. tens rahó. . es veritat.. no me 'n recordava, home!
FRONT. Què? Que'm vens a buscar per alguna consulta?
LAVI. No... Et vinch a convidar a un xèflis.
FRONT. Un altre xèflis?.. y no'l podèm aplassar?
LAVI. Impossible! Me'n vaig aquesta nit a les onze, cap a Royat
FRONT. El cas es que jo també surto ab la dòna, a les sis, cap a Luxeil.
LAVI. A les sis? . Si que ve malament això.
FRONT. Vols dir que la meva presencia .. y que no podeu sopar sense mí?
LAVI. Si per tu's feya la festa
FRONT. Per mí?... No t'entench.
LAUI. Per celebrar això de que siguis el marit més fidel que's coneix damunt de la crosta de la terra!
FRONT. Que t'emboliques ara?
LAVI. Aviat m'entendràs Sabs l'últim banquet que vam fer els de la colla? Tu no te'n vares adonar? A dintre de la teva copa de Xampany vareig tirarhi una pastilla d'Hèrcules...
FRONT. Una pastilla d'Hèrcules? . Y ab què's menja això?

LAVI Noy, un descubriment colossal que acabo de fer. Molt senzill .. Sabs? Te prens una pastilla d'Hèrcules, eh?. y al cap de dos minuts la sanch se't subleva. sents una mena de cremor .. y ja està. a primavera de la vida .. la forsa, la joventut, l'amor que circula per les venes..

FRONT (Ay, la mare!)

LAVI. Tu no t'en recordes?... Aixís que vas haver begut el Xampany, les galtes se't van encendre.. els ulls t'espurnejaren. Y ens vas deixar Ens vas deixar desseguida ab el pretext de que havíes de visitar un malalt de cuydado.

FRONT. *Alsantse agitat.* Vet aqui Ara ho compr nch Ara hi caich, ara.

LAVI. Jo vaig pensar: es cosa feta Ara sortirà d'aqui y però rès! vas pujar a un cotxe y vas donar la direcció de casa teva!

FRONT. *Agafantlo pel coll.* Ah! ets un miserable! Un canalla!..

LAVI. Què? què que hi ha? .. què vols dir? Què t' agafa ara? Si vas volar als brassos de la teva propia muller, quin mal hi ha en tot això?

FRONT. Ca, home, ca! Vaig arribar a casa, sí, però al ser aqui'm trobo ab un recado urgent. Havia d'anar al gran Hotel pera visitar una senyora americana que sofreix uns vahidos molt forts. No podía excusarme'n; pujo altre cop al cotxe, la sanch seguía bullintme, arribo al Hotel, entro al quarto de l'americana, jo'm trech el sobretodo .. y no'm recordo de rès més.

LAVI Justa! L'efecte de la pastilla!

FRONT No més tinch present que al cap d'una estona, l'americana va dir suspirant: «Ay, gracies a Deu que trobo un metje que m'enten el mal!»

LAVI. Ja, ja, ja, ja Esplèndit! Magnifich! L'efecte de la pastilla!

FRONT. Ah, es a dir que ho trobes bonich tu tot això? No't remordeix la conciencia d'haverme fet fer traició a la meva santa esposa?

LAVI. Y bé, home, una flor no fa estíu

FRONT Jo que m'havía jurat a mi mateix no enganyar may a la meva Angelina! y tot pel téu bestial invent!

LAVI. Frontignan! . Ets un ingrat davant la Ciencia!

FRONT. *Amenassantlo.* Mira, no sé quin sant me deté! Mereixes que ..

LAVI Càlmat, per Déu la teva dòna no'n sab res, oy?
FRONT. Afortunadament! Li aniré a esplicar, si't sembla
LAVI. Y a la americana no l' has vista més?
FRONT. May més.
LAVI. Y donchs, home!...

ESCENA XIV

Dits y ROSETA

ROSE. Senyoret; hi ha el senyor americà.
FRONT Quin americà?
ROSE. Un senyor que ha vingut quan vostè era fora. Ara li dich que està ocupat, pero no s'enten de rahóns .. Diu que no's pot esperar.
FRONT. Que ha donat el nom?
ROSE. Si senyor ..Jonatàn Brackson.
FRONT. *Esparverat* Brackson! Ell!... El marit!
LAVI (Sant March, Santa Creu!)
FRONT. *Deixantse caure a un silló·* Això es que ho sab tot.
ROSE. Y ara, senyoret?... què li agafa?.. Què no's troba bé?
LAVI. Sí .. no es rès L'alegría mateixa . com que l' esperava ab tanta impacienca aquest americà! *A Frontignan.* (Que fas, beneit? Sigues un home davant del servey!)
ROSE Que'l faig entrar?
FRONT. No no... no
LAVI. Y si, home (Potser vé a pagarte la visita.)
FRONT. Quí sab . tens rahó... sí, sí . feslo entrar.
LAVI. Y no passis cap cuydado, eh? Per qualsevol cosa, jo seré aquí al salonet.
FRONT. Això mateix. Sí, sí... vés

Laviret se'n va primera dreta.

ESCENA XV

FRONTIGNAN y BRACKSON

FRONT. Ay, quina pedregada! Jo no goso pas demanarli les quaranta pessetes .. Y per altre part, si no n'hi faig pagar rès . l'home sospitarà ..
BRACK. *Surt del fons* El doctor Llucià Frontignan?
FRONT. A les seves ordres

BRACK *All rigth*. *Presentantse.* Jonatan Brackson, de Filedelfia, nomenat l'home dels trusts.

FRONT. L'home dels trusts?

BRACK. Exactament; Fa dèu anys que ho acaparo tot... Fins he acaparat això.. com ne diuhen? les puntes de cigarro Es el méu darrer trust. Totes les del Univers venen consignades a mi a Nova York Allà les faig ben mastegar pels negres y les reexpedeixo a Europa ab el nom d'*Escafarlata superior*!

FRONT. Un verdader prodigi. (Pel que's veu aquest home no'n sab rès!)

BRACK. Y ara que m'he presentat a mi mateix, aném per feyna.

FRONT. *Invitantlo a sèurer.* Vol fer l'obsequi?

BRACK. Nó; no val la pena El vintivuyt de Juny a les nou y quarantacinch mínuts del vespre, vostè va esser cridat al Gran Hotel pera visitar a la senyora Brackson, la meva esposa, no es això?

FRONT. Efectivament Vaig tenir aquest honor. Y ara vostè dèu venir per...

BRACK Vinch per arreglar comptes .

FRONT. Ah, no.. si no corría pressa. Vaya una molestia! Total me dèu un franch, ja ho véu .. No venía d'aquí, home.

BRACK. Un franch?

FRONT. La costúm en casos aixís, son vint franchs per visita, sab?.. però com que tinch tanta simpatia pels Estats-Units...

BRACK. Bé... aixís, donchs, aquí a Europa per ser del gremi s'ha de pagar un franch?... Molt bé!

FRONT Còm? . Còm diu?...

BRACK. Vostè m'ha enganyat miserablement!

FRONT. Jo? Fill méu, no sé de que'm parla.

BRACK. Es inutil que fingeixi la cambrera de la senyora Brackson, a quí jo pago pera que me la vigili,'s va enterar de tot

FRONT. De tot?. De tot?..

BRACK. No ho nega?... aixís m'agrada .. *All rigth!* De modo, que demunt d'aixó encara'm toca afegirhi diners?. *Posa un franch damunt de la taula.* Si es servit .. un franch .. Això es pagar el beure!... Molt bé!... Respecto les costums de cada pais.

FRONT. Nó, no s'ho prengui aixís.. Deixiho, deixiho... No m'hi faig fort

BRACK. *Enbutxacalnse altre cop el franch.* *All rigth!*

FRONT. Però, li juro que no hi tinch rès que veure jo. Sab què'n va tenir la culpa? Una pastilla!

BRACK. Una pastilla? De goma, eh? Pera la tos?

FRONT. No; rès de tos. Una pastilla d'Hèrcules.

BRACK. Molt bé; Y vostè's creu que aquesta escusa m'ha de deixar satisfet? No, no. Vostè m'ha enganyat y ara vaig a notificarli lo que jo acostumo a fer cada vegada que m'enganyen.

FRONT. Cada vegada?... Digui, donchs, que no es la primera?

BRACK. Ni la segona. Sóch el millonari més enganyat dels Estats Units

FRONT. M'alegro de conèixel.

BRACK. Gracies .. Ja li he dit que sóch l'home de tots els trusts.

FRONT. (Vaja . encara. . Sembla que s'ho pren bastant a la fresca.)

BRACK. Sab què farèm, donchs? Vostè s'ha burlat de mi? Jo'm burlaré de vostè.

FRONT. Què?

BRACK Presentim a la seva senyora

BRACK Y's creu que ella consentirà?

BRACK. Si no consent, pitjor per vostè; preparis a morir.

FRONT. Bé, però..

BRACK Rès; no hi ha apelació

FRONT. Veurà... posis a la rahó Parlemne. Al punt que vostè ha arribat, què li es una vegada més o menos?

BRACK. Deixiho anar, això! Que jo fos el rey dels enganyats, com sóch el rey de la escafarlata, no fora una rahó pera que no'm vengés de la seva imfamia. No sé si ho sab qu' allà a Amèrica n' hem fet lley de la pena de Talió...

FRONT. Però aquí som a Europa.

BRACK. Peró la ofensa s'ha realisat ab la meva senyora... que es territori americà.

FRONT. Bé, bé, jo estich disposat a reparar lo que sigui. Buscarèm una fórmula.

BRACK. Desafío? Ah, no! Enganyat y arriscar la pell? Això no tindría rès de yankee. Presentim a la seva senyora.

FRONT. Però, escolti...

BRACK. Es inutil. D'aqui sis dies me'n entorno a Nova-York. Si durant els cinch que falten no havèm arreglat l'assumpto en la forma que li proposo, morirà a les meves mans.

FRONT Però, això no es just, senyor méu!

BRACK. Tampoch va ser just lo altre .. Son les cinch. D'aqui una hora 'm tórna a tenir aqui.

FRONT. Senyor Brackson! ..

BRACK. Fins a més veure. *Se 'n va pel fons.*

FRONT. D'aqui una hora! Potser si que's creu que'l presentaré a la Angelina! He dit a tothom que anavam a Luxeil? Donchs, bé, anirèm a un altre lloch, a Siberia, a Turquía, al infern!

BRACK. *Desde 'l fons.* Y no intenti escaparse...

FRONT. Fugi d'aquí, home. Vol callar?

BRACK. Vuy dirli que li he parat la ratera. Té dos espies a la porta, y fóra en va.

FRONT (Però, això no es un home Això es una potencia extrangera!)

BRACK. Repeteixo, eh? Fins a més veure. *Se 'n va pel fons.*

ESCENA XVI

FRONTIGNAN y LAVIRET.

FRONT. Lo que jo dich. Això no es una persona. Això es un salvatje, un antropòfach. *A Laviret que surt de primera dreta.* Ah, si ho sapiguessis!

LAVI. M'he enterat de tot.

FRONT Les veus, les conseqüencies de la teva lleugeresa?

LAVI. Tranquilísat, home; no't matarà.

FRONT. Però y l'altra solució? Creus tu què es gayre més digne?

LAVI. Deixa fer. Primerament es necessari que la teva dòna vagi sola a Luxeil.

FRONT No hi voldrà anar, sola.

LAVI. Noy, qu'ets covart; desseguida't dones. Perquè hi aneu a Luxeil?

FRONT. Rès; una idea séva. Com que ja fa cinch anys que som casats, y... ni'ls mils, sabs?... té la manía...

LAVI. Perfectament Ja veuràs, donchs, com anirà sola a Luxeil. *Se sent la veu d' Angelina.*

FRONT. Mira, aqui la tens.

LAVI. Dèixela per mi. Tu segueixme la beta, y veuràs com en sortirèm victoriosos.

ESCENA XVII

Dits y ANGELINA

ANGE. Tot està a punt! Ay, dispensa,'m creya ben

bé que estaves sol Si destorbo ..

LAVI. Molt al contrari .. Tinch una gran satisfacció de poguer saludarla y augurarli una cura esplèndida.

ANGE. Ah, en Llucià li n'ha parlat!

FRONT. Si, ara mateix li deya

LAVI. Y com que ja ho sab l'amich Frontignan, jo les tinch estudiades ploma a ploma, aquelles aygues.

FRONT. Uy! les ha estudiat a fons, molt a fons, ab perill d'ofegarshi.

ANGE. De veres? Y digui, donchs, quina es la seva opinió?

LAVI. Son infalibles, senyora, infalibles

ANGE. *A Frontignan* Vaja .. ho veus? Tu que no hi creyes? No's pot imaginar, doctor Laviret, l'alegría que'm dona.

LAVI. *A Frontignan.* Y tu, ahont vas mentres ella serà a Luxeil?

FRONT. Ahont?...

ANGE. Ahont .. Ay ay, ve ab mi ell, també. No'ns separèm may nosaltres.

LAVI. Ah, hi van junts? Aleshores no li responch del resultat.

ANGE. Còm? Què vol dir?

LAVI. Que perque la cura sigui eficàs, hi ha d'anar sola.

FRONT. No tens més remey... Has d'estar 21 dies separada de'l marit.

LAVI. Y tot se pot arreglar, senyora. Mentres vostè va a Luxeil, jo me'n emporto a n'en Llucià cap a Royat.

ANGE. Ja ho diu, vostè! Deixar al méu Llucià... al Llucianet méu!

FRONT. A l'Angelineta meva!

LAVI. Pero, si vint y un díes passan volant!

ANGE. Volant sense'l méu marit?

FRONT. Volant sense la meva esposa?

LAVI. Y bé; no hi pensèu més en la distancia. Penseu en demà, en el pervindre, en l'hereuhet que ha de venir!

MÚSICA

I

LAVI. Tots dos no podrà ser,
que un marit y muller
no arriben a tenir succesió...

—

FRONT. Donchs, còm s'ha d'arreglar?
No'ns podèm pas deixar,
estimantnos ab boja passió.

—

ANGE. Allunyat mon amor,
sentiré tal dolor
que impossible la cura serà;
constantment ploraré,
sempre ab ell pensaré
potser més que ab aquell que vindrà.

—

LAVI. Vès ab quanta joya no s'escoltarà
dins d'aquesta casa'l séu *papà* y *mamà*.
Y guaytantli la carona
tan rosada y tan bufona,
se us anirà la tristesa
per may més tornà.

ELS TRES. Vès ab quanta joya no s'escoltarà...

II

ANGE. Quan me'n vagi a dormî
no podré resistî
el trobarme allunyada de tu.

—

FRONT. Y jo ab tu somiaré,
intranquil restaré
fins que tingui el téu cor ben segú.

—

LAVI. Mes, quin goig sentireu
quan tots dos us vereu
en els brassos un tendre infantó,
que a tu't digui *papà*
y a ta esposa *mamà*
y que us torni petó per petó.
Vés ab quanta joya no s'escoltarà...

—

ELS TRES. Vès ab quanta joya no s'escoltarà...

Papà—Mamà,
Papà, Mamà, Papà, Mamà,
Papà—Mamà.

PARLAT

ANGE. Vaja... si, si; no m'hi penso més .. Pero vostè prometim una cosa, que no l'abandonarà, eh, a Royat?

LAVI. Deixil per mi, el cuidaré com si fós una criatura de bolquers.

ESCENA XVIII

Dits y ROSETA

ROSE. *Surt primera esquerra.* Senyoreta; que's poden enviar a l'estació, els bultos?

ANGE. No, la roba del senyoret y la meva han d'anar per separat *Estupefacció de Roseta.* Corri, depressa.

ROSE. Està bé, està bé... (Què dèu ser aquest fandango?)

ANGE. Ay, es la primera vegada que cada hú va pel séu cantó.

FRONT. Pensa que no ho fém per gust.

ANGE. Oh, els méus fillets... Tant lluny que són, encara, y tan que ja'm fan sofrir! *Se'n va esquerra.*

ESCENA XIX

FRONTIGNAN y LAVIRET

LAVI. Ho veus?... Victoria! Ara falta no més que 't busquis una dòna per cinch díes.

FRONT. Jo... Una dòna?...Y com ha de ser aquesta dòna?

LAVI. Un tipo aixís.. decent, simpàtica y que's deixi conquistar ab certa facilitat. La portes a Royat.. Els espies d'en Brackson te segueixen .. telegrafien, ell se creurà qu'es la teva propia.., y ja està donat el cop.

FRONT. Si, vaja, que, si no ho he entès malament, vols que fassi pasar una qualsevulga per la meva senyora.

LAVI. Ni més ni menos.

FRONT. No; donchs m'hi oposo enérgicament. Després l'americà podría fer correr que ha sigut l' amant de la meva dòna... y la gent s'ho creuría igualment.

LAVI. Mentres ho fassin correr per allà a Filadelfia, poch mal te farà, a ne tu.

FRONT. Pero jo no permeterè may ..

LAVI. Tu mateix. Si prefereixes ferte matar... tants recados!

FRONT. Laviret, no m'abandonis.

LAVI. Pero no siguis intelís. Còm vols que vagi dihent a la gent que s'ha venjat de tu, si ha de comensar per confessar que tu has sigut l'amant de la seva senyora?

FRONT. Sí, bé... si .. això es veritat.

LAVI. Y donchs, home; la teva dòna que vagi a Luxeil, nosaltres fèm seguir al home dels trusts, cap a Royat, y...

FRONT. Tens rahò... y a demés .. a falta d'una soluciò més aceptable...

LAVI. No'n parlèm més, donchs Vaig a buscarte

aquesta senyora Plimsaul que necessites. Esperam aquí, eh?

FRONT. Aqui'm trobaràs

LAVI. Y ja veuràs com ens ficarèm l'americà a la butxaca de l'americana. *Se 'n va pel fons.*

ESCENA XX

FRONTIGNAN, Sra. BICOT y FIFÍ

FRONT. *Mirant el rellotge.* Un quart de sis... Encare tinch temps de rebre aquelles dugues senyores... *Obra la porta segona drela.* Senyores!

BICOT. (Al ultim! Gracies a Déu!) Vina, Fifí!

FIFI. Sí, mamà...

FRONT. Me dispensaràn...

BICOT No hi ha de qué, senyor doctor. Vinch per la noya...filla meva y única, per ara, que estudía al Conservatori.

FRONT. Ah, per còmica!

BICOT. No, senyor. Per tiple; vol ser artista de cant.

FRONT. Bé, bé... m'en alegro. Y de què's queixa, la senyoreta?

BICOT. Ay, senyor Doctor; no s'ho pot imaginar! Una desgracia!

FRONT. No serà tant.

BICOT. Figuris que m'ha perdut el dò de pit.

FRONT. El dò de pit?

BICOT. Sí, senyor; aquell dò de pit tan maravellós que li sortía de la gargamella ab aquella facilitat .. igual que un ou quan surt de la gallina.

FRONT. Y aquesta pèrdua l'ha experimentada després d'algun incident, d'algún contratemps inesperat?

BICOT. *A Fifí.* Oh, sí, ja fas bé d'abaixar el cap, desgraciada... *A Frontignan.* L'ha perdut a causa de un susto. S'ha deixat sorpendre infraganti ab un miserable tenoret.

FRONT. Y es vostè qui li ha sorpresa?

BICOT. Si li hagués sorpresa jo, ray! Li ha sorpresa el senyor Marquès ... Un marquès qu'es molt bon senyor, que'ns afavoría molt. «Senyora Bicot, estava tip de dirme, si la vostra filla m'es fidel, el séu pervindre està assegurat.» Y aquesta desvergonyida... Ah, quan hi penso, les sangs se m'esvaloten, que no sé lo que li faría.

FRONT. Calmis, senyora, calmis .. El marquès la perdonarà.

BICOT. No es fàcil; l'ha perdonada masses vegades.

FRONT. Ah!

BICOT. Es la sexta vegada que me'l pert el dò de pit. Vaja, canta, que't senti aquest senyor.

FRONT. (Una naturalesa que no sent la fidelitat? Vet' aquí la dona que'm convé.)

MÚSICA.—COUPLETS

I

FIFÍ.

Quan jo cantava allà a Lyó,
ab general espectació,
venía mitja guarnició
per' admirar lo bé que hò feya.

Y cada vespre un militar
que no's cansava de admirar
la meva gracia singular,
me reullava y me somreya.

Ell era un gentil y ayrós Dragó,
guapo y ben plantat, galant minyó,
ab un bigotet rós y bufó...
era lo millor del escuadró.

—

BICOT y FRONT.

Ell era un gentil y ayrós Dragó
guapo y ben plantat, galant minyó,
ab un bigotet rós y butó...
Ell era un gentil Dragó.

II

FIFÍ.

La mamà sempre ha estat igual,
may en cantà, ha tingut rival,
y ha conquistat més d'un mortal
ab l'esplendor de sa bellesa.

Y fins un día sa passió
va flaquejâ pel tal Dragó,
disposta ja a la rendició
de sa indomable fortalesa.

Ell era un gentil y ayrós Dragó...

—

BICOT y FRONT.

Ell era un gentil y ayrós Dragó...

PARLAT

BICOT. Y digui, doctor; ¿Què podría fer pera recobrar el dò de pit?

FRONT. Tranquilisis, senyora; no es més que un efecte nerviós.

FIFÍ. Veus, mamà? No es rès; ja t'ho deya jo.

BICOT. Ay, Dué hó vulga. ¿ Què li sembla que convé fer?

FRONT. Aquesta noya necessita reforsar tota la naturalesa. Es la única manera de dominar els nervis. *A Fifi.* Vostè vagisse'n, si pot ser aquesta mateixa nit, a Royat. Unes aygues de primera. Li prometo que's curarà.

FIFÍ. A Royat?

BICOT. Oh, ja ho diu vostè, a Royat! El senyor marquès ens ha deixat sense un clau!

FRONT. No s'amohinin, per això. Jo també hi haig d' anar; me la emportaré jo ..

FIFÍ. Què diu? Vostè?

BICOT. Ay, vostè?

FRONT. Sí; rès... una pensada qu'he tingut, per amor a la ciencia, no's cregui per rès més...

BICOT. *A Fifi.* (Tírat endevant, dòna, feste valer les gracies!)

FRONT. Però ha de ser ab una condició.

BICOT. Aceptada.

FRONT. Y es que, als ulls de la gent, la senyoreta...

FIFÍ. Fifí.

FRONT. Ha de passar per la meva senyora.

BICOT. Ah! Està molt ben pensat! y fins crech que es convenient y tot. També quan el marquès se'ns enduya, per tot arreu passavem per marqueses... Ja veurà que se li portarà bé, oy, nena?

FIFÍ. Sí, mamà.

FRONT. No perdèm temps, donchs. El tren surt a les onze. Procuri ser a la estació a les dèu y mitja.

FIFÍ. Molt bé; a les dèu y mitja.

FRONT. *A Fifi.* Tingui, aqui té tres cents franchs, pera si s' ha de comprar alguna cosa.

BICOT. *Arreplegant els quartos.* Gracies. Soch jo la caixera. Anèm, nena, que ab prou feynes tindrèm temps d' arreglar l' equipatje.

FIFI. A dos quarts de onze a l' estació.

FRONT. Exactament. A la vista, donchs, eh?

FIFÍ. A la vista, maridet méu.

FRONT. No .. no encare .. Aquí no.

BICOT. *Despedinise.* Senyor Doctor, aqui té una servidora pera tot.

FRONT. Gracies.. Fins després. (Noy, quina ganga.!)

FIFÍ. *A la porta del fons.* Quin metje més guapo y més amable... eh, mamà?

ESCENA XXI

FRONTIGNAN, MÁXIM y al final AUGUST

FRONT. Ja la ballèm. Vet'aqui una senyora per cinch dies y que se sab adaptar a les circunstancies.

MAXIM. *Surt pel fons.* Qu'estàs sol?

FRONT. Hola. Si. Encara ets aqui?

MAXIM. Ja veuràs què m'ha passat. No fa gaire, sortint d'aqui... noy .. uns dolors terribles...

FRONT. Ahont?

MAXIM. A la segona travessía.

FRON. No't pregunto a quin carrer. A quina part del cos?

MAXIM. Aqui, al pahidor. He entrat a la primera farmacia. y el farmacèutich, qu'es conegut méu, m'ha fet beure una cosa molt amarganta, y m'ha dit: «Vostè hauría d'anar a pendre les aygues a Luxeil »

FRONT. A Luxeil, t'ha dit? (Quina idea!) Té rahó aquest farmacèutich. Te poden fer un gran bé, aquelles aygues.

MAXIM. Tu també ho creus aixís?

FRONT. Magnifich, home, magnifich.

MAXIM. (Això es cosa feta.)

FRONT. Y quan siguis a Luxeil, sabs que has de fer?

MAXIM. Beure aygua?

FRONT. Beu aygua, si vols, però, avans que tot, dónam un cop d'ull a l'Angelina.

MAXIM. A la teva dòna?

FRONT. Si; hi va sola. Jo no la puch acompanyar... Vaig a Royat. Espero que me la vigilaràs, eh?

MAXIM. No'n passis ansia. Dorm descansat. Ja sé lo qu' haig de fer.

FRONT. Y si a càs li venía la idea de venirme a trobar a Royat, avisam desseguida ab un telegrama al Splèndit Hotel.

MAXIM. Splèndit Hotel? .. Pots contarhi.

FRONT. Gracies. No sabs, amich méu, el gran servey que'm fas.

MAXIM. Ni tu el gust que'm dónes.

FRONT. El gust? *Intrigat.*

MAXIM. Naturalment; el gust de servirte, home!

FRONT. *Abrassantlo.* Ets un gran xicot! D'ara andavant te cobraré les visites a mitj preu.

MAXIM. Se t'agraheix. Vaig a fer la maleta desseguida.

FRONT. Sí, sí, vés, fins a més tart. *Màxim se 'n va pel fóns.*

AUGU. *Surt per la segona dreta.* Hi ha el doctor Laviret.

FRONT. Que passi.

ESCENA XXII

FRONTIGNAN, LAVIRET y SIDONIA

FRONT. (Per ara la cosa marxa. Li anunciaré que ja tinch senyora temporal) *Surt Laviret segona esquerra.* Laviret, no sé si ho sabs que ja...

LAVI. Ja la tens aqui! *Cridant a dintre.* Vina, pimpollo; vina.

FRONT. Pimpollo?... Què significa això? *Surt Sidonia.*

LAVI. (Aqui tens la dòna que necessites, aixerida y que no's fa pregar gayre.)

FRONT. (Què .. ¿què t'enredes?)

LAVI. *Presentantla.* Sidonia Gazel . La més graciosa de les clientes meves. *Presentantlo.* El doctor Frontignan.

SIDO, Què tal, simpàtich? *A Frontignan.*

FRONT. *A Laviret.* Però, còm s'entén? Es dir que aquesta es...

LAVI. La mateixa... Tot està arreglat; li dónes un bitllet de mil franchs...

FRONT. Ah, no, no cal que's molesti. Si n'acabo de contractar un'altra!

LAVI. Bò! M'encarregues que te la busqui, y tu pel teu compte...

FRONT. *A Sidonia.* Senyoreta, sento haverla molestada, pero, es el cas que...

SIDO. Què vol dir? Ah no, no. Jo no m'entorno aixís com aixís A mi se m'ha promès un bitllet de mil franchs y un viatge a Royat. *Se sent la veu d'Angelina.*

FRONT. Vatualisto; la dona!

LAVI. Y còm ens les componèm, ara?

FRONT. *Acompanyantla a la primera porta dreta.* Entri aquí, entri aquí, si es servida.

SIDO. Sí, però no me'n desdich, eh? Diners y viatge!

FRONT. Entri aquí, cuiti, fassim el favor. Ja ho discutirem un'altra hora.

SIDO. No, no hi tinch inconvenient, pero li repetéixo: Viatge y diners!

ESCENA XXIII

FRONTIGNAN, LAVIRET y ANGELINA.

FRONT. No puch pas dir a n'en Brackson que tinch dugues dones

ANGE. *Parlant ab algú de dins.* Tot; les maletes y els mundos, tot al méu al cotxe.

FRONT. Què? Que vols dir que ja es hora?

LAVI. Dos quarts de sis.

ANGE. Vès! El tren surt a les sis en punt.

FRONT. Angelina! Angelineta meva!

ANGE. Lluciá! Llucianet meu!

FRONT. Pensar que estaré vintiun dies sense ferte cap abrassada!

ANGE. Y tal. Renuncièm, en nom del amor, a la nostra descendencia?

FRONT. Ah, nó; això nó!

LAVI. Renunciar? No hi teniu dret! Si no voleu sacrificarvos per vosaltres, sacrifiqueuvos per la patria!

ANGE. M'escriuràs sovint, eh?

FRONT. Cada día. Y tu a mi?

ANGE. *Plorant.* Cada día y cada nit!

LAVI. Vaja, senyora; soseguis; prou llàgrimes!

FRONT. Adèu!

ANGE. Adéu! *S'en va pel fons.*

ESCENA XXIV

FRONTIGNAN, LAVIRET y SIDONIA y LARTIGOUL

LAVI. Au, ja la tens fora; no ploris més y digam què 'n fèm d'aquesta dòna que t'he portat?

FRONT. Escolta... y si li fessim un regalet ab caràcter d'indemnisació, y que se n'anés en nom de Déu?

LAVI. No l'aceptarà. Ella vol anar a Royat, tant si com no.

FRONT. Però jo no me la puch endur. Què vols que'n fassi de l'altra?

LARTI. *Pel fons.* Una paraula, Doctor.

FRONT. Li prego coronel que enllesteixi... que'm faría fer tart

LARTI. Una pregunta aclaratoria, no més. Y si li prometés que haig de contenir tota mena de desfogaments patriòtichs, fins el dia de la festa

nacional inclusiu, que me la deixaría endur una cantinereta pera ferme companyía?

FRONT. (Aquest vé al punt) Vol dir una xicoteta no més pel recreyo del esperit?

LARTI. Això, no més que per l'esperit.

FRONT. No solsament li permeto, sinó que li ordeno.

LARTI. Gracies, perquè, ja veurà; sortint d'aquí he fet coneixensa ab una morena colossal..

FRONT. Ah, no! Això si que no! La morenor es contraria als temperaments com el séu! Unicament li dono el permís si es tracta d'una rossa.

LARTI. Pèl de panotxa?... No m'ilusiona gaire, pero, vaja. Sino que ¿ahont la trobo jo, ara, una rossa?

FRONT. No s'amohini. Ja n'hi tinch una al forn.

LARTI. Què'm diu, ara?

FRONT. Una tal Sidonia Gazel. Maca com un pom de flors.

LAVI. Un pimpollo que no hi ha més que demanar.

FRONT. *Obrintla.* Ja pot venir, ja, si es servida!

SIDO. Jo vuy anar a Royat.

FRONT. Perfectament d'acort, senyora!

LAVI. Lo qu'es que s'han cambiat els galans; hi haurà d'anar ab aquell senyor d'allà.

Senyalant a Lartigoul.

SIDO. Ah, això m'es indiferent; la qüestió es anarhi y cobrar.

LAVI. *A Lartigoul.* Aqui te la Venus.

FRONT. *Presentantla.* Sidonia Gazel.

LARTI. Senyoreta...

LAVI. Y ara, nosaltres, no'ns entretinguèm.

FRONT. Tens rahó Vaig a acabar de enllestir l'equipatje.

LAVI. Apa, anem, que jo t'ajudaré.

FRONT. Oh, si la meva Angelina s'arrivés a pensar...

LAVI. Qui mal no fa, mal no pensa; no te'n preocupis. *S'en van.*

ESCENA XXV

LARTIGOUL, y SIDONIA.

SIDO. (Te tot l'aspecte d'una persona formal.)

LARTI. (Déu n'hi doret; es bonica la nena.)

SIDO. Pst. Escolti: Y quí es vostè? Encara no m'ha dit com se diu. No li sé el nom.

LARTI. Soch el coronel Mario Lartigoul.

SIDO. Ah, es marsellès?

LARTI. No; sóch del nort, però, ara, en aquest precís moment, me sento molt meridional!

Li dóna una abrassada furiosa.

FÍ DEL PRIMER ACTE

ACTE SEGON

Vestíbol del Espléndit Hotel, a Royat. Al fons esquerra, gran arcada que dóna al parch. Al fons, dreta, la escala y al costat mateix el despatx. A l'esquerra, dugues habitacións senyalades ab els números, 18 y 19. A la dreta, dugues més, 20 y 21. Una cadira llarga o sofà de jonch, una tauleta ab dós cadires. A l'esquerra, entre els números 18 y 19, una tauleta petita. Cadires y sillons aqui y allà. Diaris y revistes damunt de la taula.

ESCENA I

FRANCES H, després COLOMA, y després LAVIRET

FRANC. *Coloca diaris a la taula, s' asseu y en llegeix un.* Veyam, veyam què diu de nosaltres la senyora prempsa. Escriuen de Royat «Cap any com aquest s'havía presentat una temporada d'aygues tant brillant.»

COLOM. *Porta un gosset al bras.* Vina, kiss, vina. Vina, pobrêt!

FRANC. Bò! No hi ha manera de llegir un moment ab tranquilitat!

COLOM. Vina, maco, vina!

FRANC. Què tal la senyoreta Coloma? Ha descansat? Se troba bén bé?

COLOM. Oh, jo ray; me trobo sempre bé, gracies a Déu. Es ell, es ell que 'm dòna ànsia.

FRANC. Està malalt?

COLOM. Pobret. Es neurastènich.

FRANC. També? El mal de moda? Pobre animaló.

Van apareixení per l' escala senyoretes banyistes.

COLOM Còm? A qui diu animaló? Ay, ay; l'animal serà vostè

MÚSICA

COLOMA. La gosseta es tan prudent
que la beso constantment

constantment.

CHOR. Constantment.

COLOMA. Ella es tota ma ilusió
mon ideal y ma passió
ma passió.

CHOR. Sa passió.

COLOMA. Com que sent inclinació
per amoroses habituts
probèm ja sens dilació
de l'aygua les virtuts.

CHOR. 'Veyam-Veyam
si es bò—el reclam.

COLOMA. La pobreta va enviudà.

CHOR. Guà! Guà!

COLOMA. D'anyoransa's morirà.

CHOR. Guà! Guà!

COLOMA. Y per xô ara aquí
l'he portada jo,
Per veure si aixís podrà tení
la somiada successió.

CHOR. Guà! Guà!

COLOMA. Que això es tota ma ilusió.

CHOR. Guà! Guà!

COLOMA. Y ditxosa ja
serà la *mamà*
dels cadellets del *papà*.

—

CHOR. La gosseta va enviudâ;
d'anyoransa's morirà.
Per xô's decidí
y aquí la portà;
per veure si aixís podrà tenî
la somiada successió
qu'es ja tota sa ilusió.
Y ditxosa ja,
serà la *mamà*
dels cadellets del *papà*.

=

COLOMA. Es un gosset casulà
que té febre d'estimâ
d'estimâ.

CHOR. D'estimâ.

COLOMA. En el fort de sa passió
els cadells son sa ilusió,
sa ilusió.

CHOR. Sa ilusió.

COLOMA. En eterna solitut
plora trista pels recóns
les antigues sensacións
de goig y joventut.
Pobret! Pobret!

CHOR. Pobret! Pobret!

COLOMA. I a gosseta va enviudâ...
Etc.

PARLAT

Se 'n va pel fons, seguida del coro de senyores

FRANC. (Quin tipo... Mira que fer pendre aygues al gos.)

LAVI. *Desde dins,* Francesch!

FRANC. Ah! El doctor Laviret! *A Laviret, que surt del 21.* Què tal, ha descansat el doctor?

LAVI. Molt bé, gracies. L'amich Frontignan no ha pas sortit del quarto, encare?

FRANC. No, no encare. Fa un moment se li ha servit el cafè-ab-llet.

LAVI. Li vols anar a dir que l'espero aqui?... *Francesch va a trucar a la porta del 18. Mirant el rellotge.* Veyam; a les nou el bany...

FRANC. Diu que vé desseguida. *Contemplantlo fixament.* Sab que li noto un aspecte de salut excelent?

LAVI. El cambi d'aires, home! Fa vint y quatre hores que soch aquí y ja'm sento tot un altre. Ah! aqui'l tenim! *Vejent a Frontignan que surt del 18*

ESCENA II

FRONTIGNAN, LAVIRET y FRANCESCH

FRONT. Hola, noy Bon dia, Francesch.

FRANC. Què tal? S'ha descansat bé?

FRONT. No gayre.

LAVI. Y això?

FRONT. Tota la nit he estat pensant ab la dòna.

LAVI. (Hem. Hem.) *Estirantlo per l'americana.* Pero, què dius? Què desvariejes? No es aqui la teva senyora?

FRONT. Ah, si, ja; tens rahó. Es aquí, si. *A Francesch.* Ho tens entès? I a meva senyora es aqui, a Royat, ab mi.

FRANC. Sí, senyor, sí La senyora Frontignan. Ja ho crech Té'l número 19, vès si ho sé.

FRONT. Això mateix, sí, el 19.

FRANC Y el senyor doctòr Frontignan, el 18

FRONT. Justa. Sí, home, si; el 18 Conformes. Ah; escolta No s'ha anunciat pera avuy l'arribada de cap personatge important?

FRANC. Sí, senyor.

FRONT. y LAVI. Ah!
FRANC. Un americà!
FRONT. y LAVI. Un americà?
FRANC. Un tal Jonathan Brackson.
FRONT. (Es ell!)
LAVI. Y se sab quan arriba?
FRANC. Aquest dematí mateix, a les 9'45, en el tren especial.
FRONT. Nou y 45?
FRANC. Com si diguessim un quart després del directe.
FRONT. Està bé, gracies. Ah, y recòrdeten, eh? La senyora Frontignan es aqui, a Royat.
LAVI. Al costat del séu marit
FRANC. Al número 19.
FRONT. Al 19. Té, això sòn cinch franchs, que ja t'els pots quedar tots.
FRANC. *Anantsen al despatx.* Mil gracies. (Què rediable li passa a n'aquest?)

ESCENA III

FRONTIGNAN y LAVIRET.

FRONT. D'aquí un'hora'l tením aqui!
LAVI. Y que, si no arribo a ser jo, 't compromets ben bé davant del criat... perque en Brackson de segur que l'interrogarà.
FRONT. Com ho vols fer, si no penso més que en la meva Angelina!
LAVI. Donchs no hi has de pensar tant.
FRONT. Mira el telegrama que m'envía desde Luxeil; «Arribada felis. Ploro com una Magdalena!»
LAVI. Veus? Plora. Això vol dir que no té temps de fastiguejarse!
FRONT. Pero si ella s'imaginés que soch aquí ab una dòna que no es ella y que'm diu marit!
LAVI. Y que s'ha d'imaginar! Ella s'està allà dalt tranquila, confiada, baix la vigilancia d'en Maxim Leverdier No sé perque t'has d'atormentar
FRONT. Es la conciencia que'm tortura!
LAVI. La conciencia? No has pas vingut aqui ab una dòna per divertirte. El teu gest es més heroich que tot això. Has vingut a ferte...

FRONT. No! Per favor; aquesta paraula que anabas a dir te un no se que d'humillant que...

ESCENA IV

FRONTIGNAN, LAVIRET y la senyora BICOT

BICOT. *Sortint del quarto número 20.* Senyor gendre!
FRONT Ja la tenim aquí! Escolta, m'hauries de fer un favor. Endurten la vella
LAVI. Y ahont vols que me l'emporti?
FRONT. Allà hont vulguis, però ben lluny
BICOT. Què me'n diu, el doctor, d'aquesta *toilette?* He volgut ferli honor!
FRONT. (Y d'això'n diu ferme honor?)
LAVI. Senyora Bicot; aquest trajo li treu seixantà anys de sobre!
BICOT. Y ara, si no'n tinch més que cincuanta vuit!
FRONT. Es un piropo. El méu amich vol dir que, vosté, gasta un aire tan jovial y tant fresch, que sembla que encara hagi de neixer!
LAVI. Com si diguessim, la crisàlida avants del capoll
BICOT. Ah, això es diferent.

ESCENA V

Els mateixos y FIFÍ

FIFI. Bon día, mamà *Sortint del 19.*
BICOT Bon dia, Fifí.
FIFÍ. Ay, el doctor Laviret. *Saludantlo*
LAVI. Senyora, als peus de vostè!
FIFÍ. Y el doctor Frontignan.
FRONT No, dòna, no... Còm hem quedat? No's diu el doctor Frontignan S'ha de dir, el méu marit. Podría passar algú y...
FIFÍ. Ay, si; tens rahò. No me'n recordava. Bon dia, maridet méu!
BICOT. Aixís, dòna, aixís.
FRONT. Bon dia, hermosura.
BICOT. Ah! Qu'es hermós el llenguatge dels enamorats!
FRONT. (Perdonam, Angelina, perdonam!)
BICOT. *Á Fifí.* (Encare està tant ensopit?)
FIFÍ. (Encare.)
FRONT. *A Laviret.* (Pero, fesme aquest favor, home; emportàtela d'una vegada.)

BICOT. Y donchs, quins projectes hi han per'aquest dematí?

LAVI Vol venir ab mi, senyora Bicot?

BICOT. Ab vostè?

LAVI. Ab mi, a columpiarnos un rato en els trapecis del Parch.

BICOT. Dèu ser cosa deliciosa.

FRONT. Vagi, vagi ab en Laviret.

FIFÍ. Vigili que no caigui, mamà.

BICOT. No tinguis por, filla

LAVI. (L' enfilo al trapeci y la planto.)

FRONT *Baix a la Sra. Bicot.* (Sé positivament que'l méu amich s' ha enamorat de vostè.)

BICOT. (Oh; Déu méu! Serà possible?)

LAVI. Anemhi, donchs, prenda?

BICOT. Anemhi. *Se 'n van pel fons.*

ESCENA VI

FIFÍ y FRONTIGNAN

FIFÍ. (Ara veurèm si es de fusta.)

FRONT. *Assegut al sofà.* Vol venir a seure aquí, ab mi, que parlarèm una estona?

FIFÍ. Ab molt gust, senyor.

FRONT. Còm?

FIFÍ. Ab molt gust, maridet méu. *Cambiant de tò.* Escolti ¿Es pera retornarme el dò de pit, qu' ha llogat la seva habitació al costat mateix de la meva?

FRONT. Sí, precisament per' això..

FIFÍ. Y que ha volgut que jo li digués marit y que la mamà li digués gendre?

FRONT. Es clar. Per evitar falses interpretacións

FIFÍ. Y dèu ser per això, també, que vol que'l tuteigi quan no estèm sols?

FRONT. Rès més que per això. La prova es que si se li presentés alguna proporció ventatjosa...

FIFÍ. Si se'm presentés una proporció ventatjosa?

FRONT. Sí; si se li presentés algú que l'interessés més que jo... qu'es molt possible... Com que jo no haig de ser cap obstacle pel séu pervindre.. vuy dir que no s'amohini per mi... Vostè es lliure de fer lo que més li convingui .. ho té entès?

FIFÍ. *Disgustada.* Sí, sí; ho entench perfectament. Vol dir que jo no li agrado.

FRONT. No es això!

FIFÍ. Sí, sí; està comprès. Vol dir que la meva persona no li diu rès.

FRONT. No es això; li repeteixo. Es que'ls homes de ciencia... ¿còm li diré? som d'un temperament fret.

FIFÍ. Fins quan s'os claven uns ulls, aixís, ab els vostres?

FRONT. Som homes de ciencia.

FIFÍ. Y quan teniu una mà, aixís, entre les vostres

FRONT. Som homes de ciencia.

FIFÍ. Homes de ciencia, homes de ciencia! No ho ets pas ab totes les dònes un home de ciencia!

FRONT. Ab totes

FIFÍ. Absolutament ab totes?

FRONT. Absolutament.

FIFI. *Alsantse* Està bé!

FRONT. Y, ara que recordo; Estich esperant un americà, un tal Joanathan Brackson, que ha d'arribar aquest dematí L'home més rich dels Estats Units. Li presentaré; ja m' farà l'obsequi d'estar una mica amable ab ell.

FIFÍ. No faltava més; les mullers han d'obehir als marits

FRONT. Ahont va, tant depressa?

FIFÍ. Vaig a beure el méu primer vaset d'aygua.

FRONT Ah, bé; vagi, vagi Al borboll de Sant March, eh? Es la més indicada per vostè.

FIFÍ. Fins més tart. maridet maco!

FRONT Fins després, muller graciosa!

FIFÍ. *Anantsen pel fons.* Oh, els homes de ciencia! Y qúe costen d'espavilar!

ESCENA VII

FRONTIGNAN, FRANCESCH, LARTIGOUL y SIDONIA

FRONT. Ah, nó, noya, nó! No t'ho posis pas al cap. La he enganyada una vegada a l'Angelina, però ¡may més!

Se sent una campanada. A Francesch que ve del despatx:

Qu'es això?

FRANC. El directe de dos quarts de dèu. L'especial arriva un quart més tart.

FRONT. *Mirant el rellotge.* Justos! D'aquí quinze minuts!

FRANC. *A Lartigoul y Sidonia qu'entren.* Cap aquí, senyors, cap aquí.

LARTI. *Entrant, seguit de Sidonia.* Vina, pimpollo, vina.
SIDO. *Mostrant un grant cansament.* Ja vinch, ja. . pero, ay, no puch més. Necessito reposar!
FRONT. Coronel!
LARTI. Frontignan! *Se saluden.*
SIDO. Ay, mira, el doctor per aqui?
LARTI. Vostè a Royat?
FRONT. Sí, si senyor; desde ahir dematí. Va ser un decidiment sobtat.
LARTI. Ha vingut ab la senyora?
FRONT. No... vuy dir, sí..sí... No'ns separèm may, nosaltres.
FRANC. Sí, el senyor es al número 18 y la senyora al 19.
LARTI. Com s'entén l'un al 18 y l'altra al 19?...A la seva edat, doctor?
FRONT. Oh, es costúm. Viatjant, sempre ho fém aixís.
FRANC. Habitació disponible per vostès hi ha el 35, però aquest no te vistes gaire bones.
LARTI. Es lo de menos, això. Les bones vistes ja me les porto jo, en postals, s'enten.
FRANC. Vol fer el favor, donchs, de la seva gracia?
LARTI. Posi: Coronel Mario Lartigoul, *A Frontignan.* (M'hi jugo un peix que aquest també'm fá la cantarella.)
FRANC. *Apuntant.* Coronel. . Mario Lartigoul... De Marsella, naturalment?
LARTI. Ja està.
FRONT. Ha guanyat el peix!
LARTI. Escolteu, company, y advertiuho al demés personal de la casa. Al primer que'm torni a dir que sóch de Marsella, li clavo un parell de revessos que ni fets d'encàrrech.
FRANC. Oh, veurà, jo...
LARTI. Soch de Roubaix, perquè ho sapigueu Departament del Nort. *Cridant.* Departament del Nort. Ho teniu entès? Hàla; ja hi esteu de més, aqui.
FRANC. *Anantsen al despatx.* (Se creu que badèm? Vès si serà del Nort, dientse Lartigoul.)

ESCENA VIII

FRONTIGNAN, LARTIGOUL y SIDONIA.

LARTI. De Marsella, y bones vistes, imbècil!
FRONT. Recordis, per això, Coronel, que vam quedar en que la guarnició necessita repòs.

LARTI. La guarnició? No plego la bandera, jo! Si hagués recobrat la meva filla, fóra altra cosa. Me hauría consagrat an ella per complert. Déu no ho ha volgut. Ell sabrà perquè.

FRONT. Aixís, donchs, entórnissen a París, crèguim. Aqui s'hi aburrirà de mala manera.

LARTI. Oh, es que ara no ho faig per mi. Ho faig per ella.

FRONT. Per ella?

LARTI. Sí. No la veu? Es tant anèmica! Miri, una sola nit de traqueteig ab exprés, en quin estat me l'ha posada! Sidonia, ep, Sidonia!

SIDO. *Endormiscada.* No, Mario, no. Estich tant bé, dei xam dormir!

LARTI. Vés, vés, tonteta... Vés a descansar. A dalt, segón pis, numero 35.

SIDO. *Alsantse,* Ay, sí, sí. Al 35, eh? Y que atropellen, senyor, els viatges! Ja'm faràs pujar un consommé d'aquí una estona?

LARTI. Lo que vulguis, sí. Vés y esperem, que vinch desseguida.

SIDO. Ah, nò, no corra pressa, no. *Puja l'escala.*

LARTI. Ara que tindrà ocasió, ja'm farà l'honor de presentarme a la seva senyora.

FRONT. (Ay, pobre de mi!)

LARTI. Tinch verdaders desitjos de conèixela! *Veu un cambrer que baixa l'escala y va al despatx.* Ey, Cambrer! Cambrer!... Qu'es sórt aquest home? *Correntli al darrera.* Cambrer!.. porti un consommé al número 35 desseguida. *S'en va darrera d'ell.*

ESCENA IX

FRONTIGNAN, FRANCESCH, després BRACKSON y un cambrer

FRONT. Y ara li haig de presentar a la dòna postissa, an aquest? *Se sent la campana. Mira el rellotge.* Tres quarts de dèu. *A Francesch que surt del despatx.* Qu'es el tren especial, aquest?

FRANC. Sí, senyor. Aqui dèu venir el senyor Brackson.

FRONT. Teniu, cinch franchs més. Y no us en descuideu eh? Soch aquí ab la senyora.

FRANC. No'n passi ansia, ja m'en recordo, ja *S'en va pel fons.*

FRONT. Ay, Angelina; Angelineta meva. Si sapiguessis lo qu'està a punt de succehir!

Se posa a llegir. Entra Francesch y Brackson y un cambrer.

FRANC. Vol fer l'obsequi de pendre assiento?
BRACK Una paraula, abans. Es aquí que posa un tal Frontignan, metje?
FRANC. Si, senyor.
BRACK Ab la seva senyora?
FRANC. Sí, senyor; ella ocupa l'habitació número 19.
FRONT. (Bravissim.)
BRACK. Número 19? Molt bé. Y el méu quarto?
FRANC. A dalt.
BRACK Cap a dalt, donchs.
FRANC. El senyor deurà permaneixer aqui els vintiún dies de reglament, suposo
BRACK Vintiun dies? No. Perquè? Cinch, no més. (Si dintre cinch dies no l'he pogut...) *Adonantse de Frontignan.* (Ah; míratel.) Ja vòs podeu retirar.
FRANC. (No més cinch dies? Li haurèm de triplicar els preus a n'aquest mestre.)
FRONT. Ara hem de fingir una sorpresa, un espant...)
BRACK. (Has cregut fugir de les meves urpes?) *Donant un cop de puny a la taula.* Bon dia y bona hora!
FRONT. *Alsantse sobresaltat.* Jonathan Brackson!
BRACK El mateix.
FRON. Vo...vo...vostè per aquí?
BRACK. No m'esperava, eh?
FRONT. Veurá jo...sab...
BRACK. Vostè ha vingut a Royat, fugint de la meva venjansa!
FRONT. Pero vostè encara pensa...
BRACK. Que si penso? Es graciós! Presentim a la seva senyora inmediatament!
FRONT. Oh es que he vingut sol; li juro que he vingut sol...
BRACK. Sol? *A Francesch que surt del despatx.* Cambrer: qui hi ha en el quarto número dinou?
FRANC. La senyora Frontignan.
FRONT. *Fingint.* Oh, Déu méu!
BRACK. Ho veu? *A Francesch.* Digueu a la senyora Frontignan, de part del seu espòs, que fassi el favor de venir.
FRANC. Desseguida; es al Parch, ara,'m sembla.
Se 'n va pel fons.
BRACK. *Ab aire de triomf.* Sol, eh? Te poca picardía, vostè, pera enganyar a un americà.
FRONT. Massa que ho veig.

ESCENA X

Dits y FIFÍ.

FIFÍ. Que m'has fet cridar?

FRONT Si. *Baix a Brackson.* Per darrera vegada, li prego, en nom de la libertat iluminant al mon...

BRACK No pot ser! Inexorable!

FRONT. (Alabat siga Déu, donchs.) Estimada muller meva; permetem que't presenti el méu excelent amich Jonathan Brackson

BRACK. De Filadelfia

FRONT. L'home més rich dels Estats Units. La meva esposa

FIFI. Tinch molt gust .

BRACK. Més ne tinch jo, senyora, més ne tinch jo.

FIFÍ. Un client del meu marit, potser?...

BRACK. Si, un client molt especial. . *A Frontignan.* (Pst!... fassi 'l favor de retirarse que porto una mica de pressa)

FRONT. Me permeterá, senyor Brackson... Haig de escriure algunes cartes.

BRACK Fassi, fassi...Sense compliments..

FRONT. *Entra al 18.* (La pildora es amarganta? Empassèmsela depressa!)

ESCENA XI

BRACKSON. FIFÍ, després LAVIRET

BRACK. *Truca. Entra Francesch.* Cambrer, Xampany! (*A Fifí.*) Sab perquè demano Xampany?

FIFÍ. Potser perquè te sed?

BRACK. No 'n tinch gens, de sed...Per fer una conquista.

FIFÍ. Y a quí pensa conquistar?

BRACK A vostè.

FIFÍ. A mí.?

BRACK Si..a vostè. No més me falta el Xampany.

FIFÍ. (Curiós! .excéntrich!) Però, dispensi, es que jo...

BRACK. No...permetim ..Deixi portar el Xampany, primer.

FIFÍ. Vejàm. ja s'explicará, donchs.

FRANC. Si es servit *Porta una empolla y dos copas, que omplirà.*

BRACK *A Francesch.* Retiris! *Se beu les dues copes y després repeteix.*
FIFÍ. (Y no convida!)
BRACK. All rigt! Ja estich en disposició de declararme .. Senyora: jo l'estimo!
FIFÍ. Ja? (Aquest si que no té rès de timit.)
BRACK Si jo fos europeu. ara, li parlaría de floretes, d'aucellets, del sol, de la lluna, y de moltes altres coses inútils però soch americà, lo qual vol dir que no tinch rès de poeta... A mi demanim quartos y no tonterres d'aquestes...

MÚSICA.

BRACKSON. L'amor allà a Nova-York...
FIFI. Igual que allà a París...
BRACKSON. Sols es del senyô
de gran posició
que disposa de un milió.
ELS DOS. Que disposa d'un milió.

FIFI. L'amor allà a París...
BRACKSON. Lo mateix que a Nova-York...
FIFI. Sols es del senyô
de gran posició
que disposa d'un milió.
ELS DOS. Que disposa d'un milió.

Dring—dring—dring
Del or, es el remor
tan seductor
y encantador,
qu'es lo que inspira amor.
Dring—dring—dring,
Dels dollars el grat só
al ànim inspira
y al cor que delira
per la passió.

II

BRACKSON. A Amèrica, l'amor...
FIFI. Igual que al méu país...
BRACKSON. Sols té valor
ben cobert d'or
d'or que dringui ab dring seductor.
ELS DOS. D'or que dringui ab dring seductor.

EIFI. Aquí a Europa, l'amor...
BRACKSON. Igual que al méu país...
FIFÍ. Sols te valor
ben cobert d'or
d'or que dringui ab dring seductor.
ELS DOS, D'or que dringui ab dring seductor

Dring—dring—dring.
Del or es el remor

tan seductor
y halagador
qu' es lo que inspira amor.

Dring—dring—dring.
Dels dollars el grat só
al ànim inspira
y al cor que delira
per la passió.

PARLAT

BRACK. Permètim que li ofereixi aquest present *Mostrantli un estoig.*

FIFÍ. Oh, quin anell més hermós! Es pera mi?

BRACK. Tot per vostè. Y això, també, que encara es més bonich. *Mostrantli un altre estoig.*

FIFÍ. Un collaret de perles? Donchs es cert que m' estima?

BRACK. Sí. Y encare tinch altres preciositats pera oferirli, però les tinch a la méva habitació. Vol venir a buscarles?

FIFÍ. Oh... al séu quarto... Senyor Brackson...

LAVI (Ah, es en Brackson,) *Observant desde 'l fons.*

BRACK Diguim que sí. que vindrà.

FIFÍ. Qui sab? No li dich que nó.

BRACK. O si o nó!

FIFÍ Bé. donchs.. .si, vindré.

BRACK. (All rigth!)

LAVI (Això va de primera.)

BRACK. Y quan? Quan vindrà? Avuy? demà?

FIFÍ. Ah, això sí que no li puch dir, depèn de...

LAVI. (Què s'embolica, ara, aquesta?)

BRACK. De què?

FIFÍ. Rès! no'n fassi cas! Una idea que se m'ha ocorregut, peró, vindré. Li prometo.

BRACK. Oh! 'm sento l' home més felís del mon! Fins a després.

FIFÍ. A després

BRACK. (D'aqui quarantavuyt hores, venjansa satisfeta.)

ESCENA XII

FIFÍ y LAVIRET

LAVI. (Díu que primer ha de fer no sé què? Veyam, s'ha d'averiguar, això.)

FIFÍ. Oh, doctor, vostè?

LAVI. Sí, sense volguer m'he enterat de... Vaja, la felicito.

FIFÍ. Nó si no hi ha rès encare, ab el millonari. Abans haig d'arreglar comptes ab el séu amich Frontignan.

LAVI. Comptes ab en Frontignan? Que se li ha portat malament?

FIFÍ. S'ha portat com un mal educat.

LAVI. Y això?

FIFÍ. Quan un home qu'es home, s'emporta una senyora de viatje, sembla que... Donchs bé, ell, ni'ls mils! Una indiferencia! Un tant se m'endona! La veritat, n'estich molt ressentida, de la seva fredor! Primer, pensava; dèu ser timit, veyam, donemli ales! Però, cà, ni ab ales!

LAVI. Sí que, tant mateix...

FIFÍ. Cregui qu'es la primera vegada que'm passa una cosa semblant.

LAVI. No se n'ha de fer cas, perxò, d'ell. Els homes de ciencia...

FIFÍ. Bé, donchs, aquesta no li perdono. Vaya una ha anat a topar ab mi; no soch dòna que 's deixi afrontar aixís com aixís.

LAVI. Però si, per venjarse, vostè té la paella pel manech, dòna, en Brackson!

FIFÍ. Ah, no, senyor, nó! Ja li he dit, primer haig de saldar comptes ab ell.

LAVI. Bé, vaja, això no ho dèu dir de serio.

FIFÍ. Que no ho dich de serio? No se si ho sab que 's tracta de la meva reputació, una injuria semblant a una dòna com jo. Figuris si això se sabía.

LAVI. No exagerèm, senyora.

FIFÍ. Veurà, perdoni, però, sobre certs sentiments, no admeto bromes de cap gènero. Li repeteixo. En aquest moment me sento afrontada. Si senyor, afrontada per l'amich de vostè. Necessito una reparació. Tinch dret a que se'm rehabiliti.

LAVI. Però precisament ha de ser ell en persona qui l'ha de rehabilitar?

FIFÍ. Ell, ell. Y'm rehabilitarà, vaya, si'm rehabilitarà.

LAVI. (Ay, ay, que patirèm!)

FIFÍ. Dos quarts d'onze. Vaig a pendré l'aygua. *Anantsen.* Ah! Es desesperador això! Vaya ab els homes de ciencia!

ESCENA XIII

LAVIRET, després FRONTIGNAN, y més tart FRANCESCH.

LAVI. Còm se arregla això? Aqui no hi ha altra solució que rehabilitarla. Pobre xicot! *Cridant al número 18.* Frontignan! Frontignan!

FRONT. Què? Tant mateix se n'ha anat? Es cosa feta?

LAVI. No t'entussiasmis

FRONT. Què vols dir? Encare haig de lligar més caps.

LAVI. Si; has de rehabilitar aquesta xicota; s'ha ficat al cap que fins que tu no li hagis donat una satisfacció complerta...

FRONT. Ah; nó!

LAVI. Diu que l'has afrontada ab la teva indiferencia, que l'has de rehabilitar y que vol una complerta satisfacció.

FRONT. Nó, nó; no ho lograrà Què s'ha pensat aquesta dòna?

LAVI. Home,'s tracta de una satisfacció. Una no més; feste'l carrech que es una medicina de mal pendre. Tanques els ulls, y abaix và! Es qüestió d'un moment.

FRONT. Nó, nó y nó! Que no ho sabs que'ls metges no 'n prenèm, de medicines? Y, després, ja sabs que, si una vegada he enganyat a la propia, ha sigut per culpa teva, es dir, de les teves pastilles malehides!

LAVI. (Oh, quina idea!)

FRONT. Pero enganyarla una segona vegada, y a sang freda...

LAVI. (Com li faré pendre? Calla.) Noy, què tens? Què't passa? Que't trobes malament?

FRONT. Jo? Nó, per què?

LAVI. Si,'t vas tornant tot groch...

FRONT Groch?

LAVI. Sí, sí, groch y pàlit, com un difunt; tens els llavis tots blanchs. A tu t'agafarà un travall.

FRONT. Vols dir?

LAVI. Sèu, sèu aquí. Vaya un desvaneixament!

FRONT. Es raro, donchs. No'm sento pas rès.

LAVI. Pren alguna cosa, creume. Tè aquí potser hi ha una mica de xampany. *Tira una pastilla a la copa, dissimuladàment* Apa, beu.

FRONT. Pero si tinch el pols normal.

LAVI. Beu, home, beu, Això't farà bé. *Després de haver*

begut en Frontignan. No hi notes reacció encara? Miram! Sí, veus? ja no estàs tan palit ara.

FRONT. Oh, es que no m'ho esplico. Hagues rebut alguna emoció forta... Potser la idea d'haver de trair altre cop a la meva Angelina?

LAVI. De segur, de segur, que ha estat això *A Francesch, que surt del despatx.* (Francesch; feume l'obsequi. La senyora Fontignan que vingui desseguida)

FRANC. Serà servit.

ESCENA XIV

FRONTIGNAN, LAVIRET y després COLOMA.

FRONT. El pols es normalissim.

LAVI. Nó, si ja ha passat, ara. Tens més bon color y tot.

FRONT Donchs, com te deya, es precís que'm busquis la manera de sotir d'aquest mal pas.

LAVI. Déixaho corre Ja te l'he trobada.

FRONT. De debò? Còm?

LAVI. Ja ho sabràs, home Ja t'ho diré més tart.

FRONT. Escolta, no trobes que se sent una xafogor estranya, aqui?

LAVI Dèu ser la reacció La sang que't torna a circular

FRONT. Potser si. Bé, digues, donchs, ¿què't sembla que haig de fer?

LAVI. Espérat, ja; la idea encara s'ha de madurar.

FRONT. Noy, no sé que'm sento Com un foch una ardencia. Què dèu ser això? Digues, Laviret; què tinch? què'm passa?

LAVI. (La pastilla ha fet l'efecte!)

FRONT. Y lo bò es que no'm sembla una sensació desconeguda *Fa un crit.* Ah, pillo! Què m'has fet pendre, aquí?

LAVI *Rient.* Una pastilla d'Hèrcules!

FRONT. Un'altra pastilla? Miserable! Mal amich!

LAVI Frontignan!

FRONT. Pero't prometo que no t'en riuràs; aquesta vegada la teva malehida droga no servirà de rès. Me tanco al quarto, llenso la clau per la finestra y que vinguin tentacións *Dirigintse al 18.*

COLOM Ja hem begut el nostre vaset d'aigua. *Parlant ab el gos.* Vina, reyet, vina

FRONT. Ah! Estela matutina! hermosa nàyade! Ve-

nus sortint de les ones! Vina als méus brassos! *Abrassantla.* Te, te, te, y te!

COLOM Y ara! Auxili. Socors! Què fa, aquest home?

LAVI. No, home, nó; aquesta no! *A Coloma.* Vàgissen, vàgissen, vàgissen vostè, fassi el favor, no s'entretinga!

COLOM. Quina vergonya! Això es indigne, vaig a donarne part Vaig a avisar la policia.

LAVI Vagi en nom de Déu, senyora; pero vàgissen depressa, que perilla.

FRONT. *Ballant y cantant.* Visca l'amor! Visca l'amor!

LAVI. (Y aquella altra sense venir.)

FRANC. *Ballant.* Visca l'amor! Visca l'amor!

ESCENA XV

Els mateixos y FIFÍ.

FIFÍ. Que'm demanaves?

FRONT. Fifí!

LAVI. (Al últim!)

FIFÍ. Què m' has de dir?

FRONT. T' haig de dir qu'ets hermosa, preciosa, deliciosa...

FIFÍ. Què, què? Y la ciencia, donchs?

LAVI. (Ara va bona.)

FRONT. Aquí no hi ha més ciencia que l'amor, ni més cera que la que crema!

FIFÍ. Noy, estàs desconegut. A tu te'n passa alguna. Uy, que nirviós...Vina, vina, que pèndràs una tassa de tila.

FRONT. Visca l' amor! Visca l'amor!

Frontignant y Fifi se'n van al número 19.

ESCENA XVI

LAVIRET, ANGELINA y després BRACKSON.

Entra Angelina pel fons, portant una maleta,

ANGE. Oh, doctor Laviret!

LAVI. Ahont va per aquí?

ANGE. El deixo parat, veritat? Y el méu marit, ahont es? Ha sortit, potser?

LAVI. No sé; ara mateix corría per aquí. Dèu fer la gimnàstica sueca... No, ara hi penso; ha sortit d' excursió.

ANGE. Ah! Ja'm dirà ahont té el quarto, eh?

LAVI. Però, escolti, senyora. Què hi vé a fer, vostè, a Royat?

ANGE. No he pogut resistir més; m'anyorava. Ademés, allà, a Luxeil, he estat constantment assediada per les declaracións d'un imbècil impertinent.

LAVI. Uu imbècil impertinent?

ANGE. Si; val més que no hi pensi Vol dirme ahont es el quarto d'en Frontignan que hi deixaré la maleta?

LAVI. No, no pot ser; ja no n'hi té de quarto en aquest hotel; l'ha deixat, y jo també'l méu. Ens servien tant malament . Y una gentussa qu'hi ha aquest any! Figuris: la viuda Bicot, cantanta de cafè concert Anèm, anemse'n d'aqui, creguim.

ANGE. Y ahont anirèm?

LAVI. A qualsevol altre hotel Ja hem quedat ab en Fontignan que li buscaría jo. *Brackson baixa la escala.*

BRACK (Guapa, guapa minyona.)

ANGE. Ay, me deixava la maleta

LAVI. *Retrocedint.* No, no's molesti. Vagi andavant, ja li portaré jo. (L'americà)

BRACK Perdoni Ab qui tinch l'honor de parlar?

LAVI. Ab el doctor Laviret.

BRACK. Jonathan Brackson de Filadelfia. Vol ferme l'obsequi de dirme qui es aquella senyora que parlava ab vostè, ara mateix?

LAVI. Quina? Aquella que ara ha sortit? Es la meva germana! *Se 'n va pel fons.*

ESCENA XVII

BRACKSON, després FRANCESCH y senyora BICOT

BRACK. Germana del doctor Laviret? Bon tipo, bon tipo

FRANC. Cap aqui, cap aqui

Sostinguda per Francesch y un cambrer, entra la senyora Bicot pel fons ab el barret al clatell, bruta y estripada

BICOT. Ay, ay! pobre de mi!

BRACK. Què ha estàt això?

FRANC. Es la sogra del doctor Frontignan, que ha caigut del trapeci.

BRACK. Ah, la sogra? Me tè sense cuidado! *Pujant l'escala*

Bon tipo! bon tipo, la germana del doctor Laviret!

ESCENA XVIII

FRANCESCH, Sra. BICOT y LARTIGOUL

BICOT. Ay, pobre de mi! Quin cruiximent. Tota jo'm sento desllorigada.
LARTI Què ha sigut?
FRANC. Una senyora que ha caigut del trapeci.
LARTI. Oh pobreta! (Però que veig! Nó, no m'enganyo es ella; la Pupú!) *A Francesch.* Quí es aquella senyora?
FRANC. La sogra del doctor Frontignan.
LAVI. La sogra del... ¿còm es possible? Dispensi, senyora.
BICOT. Ah! En Mario!
LARTI. Es ella! Es ella!
FRANC. (Vatua el ret Ara resulten coneguts.)
BICOT. Mario!

ESCENA XIX

LARTIGOUL, Sra. BICOT y després FRANCESCH

LARTI. Pupú. (No sembla pas la mateixa.)
BICOT. (Uy, com s'ha envellit) Ets tu? Tu, després de vintiquatre anys?
LARTI. No vaig poder deixar les armes avants, noya. Y la filla meva? Parlem de la filla.
BICOT. (I a seva filla?) Quina filla?
LARTI. Aquella a que 't referies en el telegrama: «Repatríat; ets pare d'una nena.»
BICOT. (Ah, vaja 'S veu que an aquest també li vaig telegrafiar.)
LARTI Pobre filla meva! Y, digues digues: ¿es felis? Se li porta be el marit?
BICOT. (El marit?)
LARTI. Com que, a la alegría de trobar la filla, hi fegeixo la de saber que's casada ab el nebot d'un company d'armes. El doctor Frontignan, un home digne del méu apreci.
BICOT Ah, ja Sí, bé; pero...
LARTI. Es un gran partit, siga com vulga.
BIGOT. No... sí .. no; pero jo't diré...
LARLI. Y Nostre Senyor te recompensarà l'haver fet

de la nostra filla una honrada dòna de sa casa. Jo soch rich y...

BICOT. Ah; ets rich? (Aixís callo!)

LARTI. Y sé quin es el méu deber. Ahont es? Ahont es?... que tinch ganes de abrassarla!

BICOT. Al parch, me sembla *Lartigoul va per sortir.* No, esperat, ja hi aniré jo.

LARTI. Esperar, per abrassar a la meva filla? Fuig, dòna! No faltaría més *Corre cap al fons*

BICOT. Y, en Frontignan, qué hi dirà? Ay, quina mala espina que'm fa, tot això! *Corrent cap al fons.* Mario! Mario!

ESCENA XX

FRONTIGNAN, FIFÍ després FRANCESCH

FRONT. Perdònam! Perdònam, Angelina! Et juro que no ho he fet expressament. Ja ho sabs, tú. Es dir, no ho sabs... y espero que no ho arribaràs a sapiguer may de la vida!

FIFÍ. *Ab una carta als dits.* Oh; amor méu... ¿Ets aquí? *Truca el timbre.*

FRONT. Hola! Sí. ¿Has escrit una carta?

FIFÍ. Si. Es per en Brackson.

FRONT. Ah... ben fet, ben fet *Surt Francesch.*

FIFÍ. Entregui aquesta carta al senyor Brackson.

MÚSICA

FIFI.

La hermosa franceseta,
discreta—discreta,
va sempre fent l'aleta
a cassa del *Lluís.*
Y a voltes, afanyosa,
l'hermosa—l'hermosa,
va cercant, generosa,
el goíg de ser felís.

—

Y s'entrega, ditxosa,
en brassos del amor.

—

No, no
busca sols la bella,
no, no,
joyes de valor.
Que sovint somía,
en besos d'amor,
en besos d'amor.
No, no

busca sols la bella,
no, no,
joyes de valor.
Que sovint somia,
que sovint somia
en besos d'amor,

II

FIFÌ. Si la dòna *coqueta*,
coqueta—coqueta,
rendir vol a ses plantes
al home seductor,
també sentintse inquieta,
inquieta—inquieta,
preté algunes vegades
fruir del pur amor.

—

Y s'entrega ditxosa
al seu conquistador.

—

No, no
busca sols la bella,
no, no,
joyes de valor,
que sovint somia
en besos d'amor,
en besos d'amor.

—

No, no
busca sols la bella,
no, no,
joyes de valor,
que sovint somia,
que sovint somia
en besos d'amor.

PARLAT

FIFÍ. Ah, si sapiguessis lo contenta qu'estich! Fins ara havía enganyat sempre als meus adoradors; era la inconstancia personificada! pero ara, desde que conech el veritable amor, el teu amor...

FRONT. (Ay, mare de Déu Santíssima!)

FIFÍ. La meva ànima ha sofert com una mena de transformació y ho he comprés tot. El méu cor estima de debò, per primera vegada. Tot el passat ha mort El teu amor ha obrat dins mí una acció redemptora. Jo ja no soch jo; soch una part de tú mateix.

FRONT. (Ay, pobre de mí! No més me faltava aquesta.)

FIFÍ. Per xò he pensat que, lo millor, era tornar al

americà els seus presents y escríureli una carta dihentli, «Aquí li torno el preu de la deshonra No trairé may al méu Frontignan Primer la mort.»

FRONT. (Estèm perduts. S'ha tornat boja.)

FIFÍ. Oy que estàs content?

FRONT. Uy, figúrat!

FIFÍ. Oy que no'ns deixarèm may?

FRONT. Ah, ignocenta. Si tingués dret a compartir ab tú la existencia, molt bé.. pero soch indigne de tú!

FIFÍ. Indigne de mí, tú?

FRONT. Sí, molt indigne. Es precís que'm deixis. Estich perseguit pels acreedors, pels usurers

FIFÍ. Pero si la miseria ab tú no serà més que la felicitat.

FRONT. Nó, nó. No somihis, dòna

FIFÍ. Si, si, veuràs; compraré una màquina de cusir. travallaré.

FRONT. No des ariejis Això es un impossible.

FIFÍ. Ademés, nó ets metje? Dèus tènir poca o molta clientela?

FRONT. Metje! També tu t'ho creus? Has de saber que no soch ni veterinari. Me ficaràn a la presó per exercir ilegalment el doctorat!

FIFÍ. A la presó? Què hi fà? Jo també hi vindré.

FRONT. Però, Fifí, asserènat.

FIFÍ. Que't creus. que si Romeu hagués hagut d' anar a pressiri, Julieta l'hauría abandonat? Tórnat lladre, assesí, si vols.. jo no't deixaré may!

FRONT (Pobreta; s'ho ha pres de serio.)

FIFÍ. Hi creus, donchs, ara, ab el méu amor?

FRONT. Sí, dòna, sí. *La besa al front.* Ves, tórnaten al quarto?

FIFÍ. Al quarto? Ens hi farèm portar l'esmorsar?

FRONT Sí, vés Esmorsarèm tots dos solets.

FIFÍ. Com dos colomins nuvis, eh? Ay, qué m'agradarà. Si, si. vaig a preparar la taula.

FRONT. (Y jo la fugida.)

FIFÍ. *Enlrant al quarto.* Teva, teva per sempre.

ESCENA XXI

FRONTIGNAN, després LARTIGOUL

FRONT. Pensar que he vingut aqui per deixarme enganyar y no ho puch conseguir, quan n'hi ha

tants que no ho voldrien y els enganyen continuament

LARTI. En el parch no hi ha ningú! Ah; ell!

FRONT. No veig més que una soluciò, fugir.

LARTI Frontignan!

FRONT. Dispensi, coronel, però tinch molta pressa.

LARTI Vínem aquí!

FRONT. (Ay, ay, me díu de tú.)

LARTI. Vina aqui, que t'haig de donar una noticia espatarrant. He trobat la filla.

FRONT. Ah, bé. M'en alegro

LARTI Però no sabs lo millor, no ho endevines? Es la teva dòna

FRONT. Què? Còm díu?

LARTI. Si, home, aquella Pupú que t'esplicava... aquella Pupú del cafè de Lyó. Es la senyora Bicot.

FRONT. (Perdig onada.)

LARTI. La teva sogra!

FRONT. Nó, nó, nó. Diguim que això no pot ser, diguim que somio.

LARTI. No somies, no. Soch el teu sogre. Y ara, escoltam: Lo primer que penso fer, es legalisar la meva situació y casarme ab la Pupú.

FRONT. A mi què'm conta! Me te sense cuidado això!

LARTI. Còm? es dir que t'es indiferent, que jo visqui o no ab la teva sogra, sense serhi casat?

FRONT. Escolti

LARTI. Oh, això es vergonyós.

FRONT Però deixim dir, sant cristià.

LARTI. Noy, tens unes idees sobre moral que no m' agraden gayre.

FRONT. Es que vostè ignora...

LARTI. Que no m'agraden gens.

FRONT. Ja veurà.

LARTI. No haig de veure rès. Ab aquestes teories acabaràs per fer desgraciada a la teva dòna.

FRONT Però pels claus de Cristo!

LARTI. No hi ha claus ni panys que hi valguin. Ara es el teu sogre que parla. Jo tinch una filla, tú t'hi has casat li has de ser fidel, donchs, y si un día arribo a saber que l'enganyes ..

FRONT. Si no's tracta d'això

LARTI D'un cop de puny, t'enfonsaré les barres

FRONT. (Un altre que'm vol matar.)

LARTI. Y ara, si m'has de dir alguna cosa' explicta

FRONT. (Y cà, vès qui li díu la veritat a un home aixís!)

LARTI. No dius rès? Ja m'ho temía Sabs que necessites tú? Un sogre que't fassi llaurar dret.
FRONT. Si, si senyor, si. Té molta rahó.
LARTI. Nó. D'ara endevant, vuy que'm tractis de tú.
FRONT. Ja ho faré, ja; no t'amohinis.
LARTI. Ara vesme a buscar la meva filla que'm daleixo per abrassarla.
FRONT. Oh, en aquest moment es impossible. Està prenent el bany.
LARTI. Ah, es al bany? Aixís mentrestant vaig a liquidar comptes ab la Sidonia.
FRONT. Vés, vés, sí... Faràs molt bé.
LARTI. Fins més tart. y recòrdeten. D'un cop de puny, barres a terra!

ESCENA XXII

FRONTIGNAN y LAVIRET

FRONT. Vaja, decididament me'n vaig *A Laviret que entra pel fons.* Hola! Tú per aqui!
LAVI. Què? que ja l'has plantada?
FRONT. Ganes noy. Ara resulta qu'esta completament xiflada per mi; díu que's comprarà una màquina de cusir... y es la filla de 'n Lartigoul.
LAVI. De'n Lartigoul?
FRONT. Si, y de tot ne tens la culpa tú; ab això, no'm diguis pas may més una paraula.
LAVI. Oh, es que una paraula te l'haig de dir per forsa.
FRONT Què? Una altre mala noticia, de segur!
LAVI. Ha arribat la teva dòna.
FRONT. Bomba! L'Angelina a Royat? No, no pot ser. Digam que m'enganyes.
LAVI. Ha vingut per Lyó. Té l'he colocada al hotel Metropolità, si la vols veure. Díu que s'anyorava a Luxeil y que ha estat assediada continuament per les declaracións d'un imbècil.
FRONT. Y aquell bèstia de Màxim, sense avisarme!

ESCENA XXIII

Els mateixos y MAXIM.

MAXIM. Dèu ser aquest l'hotel, suposo...
FRONT Míratel Quí del llop parla...
LAVI. En Leverdier!
MAXIM. Frontignan!

FRONT. *Furiós.* Tú! Tú per aquí, mal amich?

MAXIM. Noy, la teva dòna m'ha fugit... y no sé pas ahont s'ha ficat.

FRONT. No sabs ahont es, eh? Diu que no sab ahont es...

MAXIM. No, no, que no ho sé.

FRONT. Donchs ja t'ho diré jo, es aqui.

MAXIM Aqui? A Royat!

LAVI. A Royat

FRONT. Aixís es com compleixes la paraula d'avisarme? Y aixís la vigiles? deixant que un imbècil la persegueixi continuament ab estúpides declaracións amoroses?

MAXIM. Oh, bé, bé, còm s'enten un imbècil?

LAVI. Un imbècil Ella mateixa ho ha dit.

MAXIM. Ah, si ho ha dit ella mateixa...

FRONT. *A Laviret.* Ja ho veus Y un home que'm paga les visites a mitj preu... Ah.. però ara me les pagaràs totes. Té! *Clavantli una bofetada.* Això per ara.

MAXIM. Sényor Frontignan.. Està bé; ens veurèm les cares. *Anantsen pel fons.* D'aquí un quart tindrà'ls padrins aquí.

FRONT. Molt bé. Aquí'ls espero... (Si no me'n vaig avans.)

ESCENA XXIV

FRONTIGNAN y LAVIRET.

LAVI. Què penses fer?

FRONT. Què penso fer? Mira, vés a buscarme la dòna y acompanyala a l'estació. Ens en anirèm ab el tren del mitj día cap a Marsella Digues al despatx que necessito un cotxe, un cotxe tancat.

LAVI. Vaig desseguida. Ah, escolta, no me'n recordava. A n'en Brackson li he dit qu' es la meva germana.

FRONT. Quí?

LAVI. La teva dòna. *Va al despatx.*

ESCENA XXV

FRONTIGNAN, ANGELINA y després BRACKSON.

FRONT. La seva germana? Y perquè li haurà dit que la meva dòna li es germana?

ANGE. Vaja.. No se 'l troba enlloch.
FRONT (Vatua el mon! Ella!)
ANGE. Llucià! Llucianet méu!
FRONT Angelina! Angelineta meva!
ANGE. Oh, vida meva, perdònam. Me trobava tan sola, lluny de tú
FRONT Sí; ja, ja ho sé M'ho ha contat en Laviret.
ANGE Y tu, amor mèu? T'has divertit gaire?
FRONT. Divertit jo? Uy, no t'ho pots pensar. Una gatzara continua. Corre, vés, entórnaten al Metropolità. Ens en anirèm avuy mateix.
ANGE. A París?
FRONT. A Marsella, y d'a lí cap a Italia. Fa tant temps que te la tinch promesa una excursió pel pais del art, del sol y dels terremotos.
ANGE Oh, quina alegría que'm dónes. Sí, sí; ab tú, a tot arreu, T'estimo tant...
FRONT. Y jo, y jo sí t'estimo .. Bojament! *S'abrassen.*
BRACK. *Desde l'escala.* Oh!
ANGE Pero jo una mica més que tu.
FRONT. Tots dós, tots dós forsa, eh?
BRACK. (La germana d'en Laviret als brassos d'en Frontignan?)
ANGE. M'en vaig al hotel, donchs.
FRONT. Sí, d'aquí cinch minuts soch allí.
ANGE. Té, té té. *S'en và pel fons tirantli petóns ab la mà.*
BRACK. (Es la seva amant, no hi ha dubte.)

ESCENA XXVI

FRONTIGNAN, BRACKSON, d'sprés LARTIGOUL, FIFÍ, Sra. BICOT, COLOMA y el DELEGAT.

BRACK. (Es molt més guapa qne la seva dòna! Ja ho crech!)
FRONT. *Espantat.* En Brackson!
BRACK. Aquella senyora que abrassava ara mateix, deu ser una... una amiga
FRONT. (Oh, Déu, quin suplici!) Sí, sí, senyor, sí, precisament una amiga.
BRACK. Molt bé Aixís, donchs, li haig de dir una cosa que ben segur el satisfarà moltissim. Vostè sab que he vingut pera venjarme ab la seva esposa? Donchs, vaja, li faig franch; renuncío.
FRONT. De veres? Home, gracies!
BRACK. Sí, prefereixo venjarme ab aquesta altra, ab la seva amiga.
FRONT Còm? què, què? (Ay, pobre de mi!)

LARTI *Desde l'escala.* Ja estich liquidat ab la Sidonia.
BRACK. Ab això presentimhi com més aviat millor.
FRONT. No! may!
BRACK. Presentim a la seva amant, li dich!
LARTI. (En Frontignan, una amant?) Tú, tú tens un amant?
FRON. Lartigoul!
BRACK. *A Lartigoul.* Dispensi, Ningú li demana a vostè. M'en cuydo jo d'aquest negoci.
LARTI. *A Brackson.* A vostè es a qui no l'importa rès. Jo soch el seu sogre.
FRONT. Deixinme en pau, per l'amor de Déu!
FIFÍ. *Sortint del 16.* Pero què tenen? què passa?
LARTI. Ah, Frontignan! Es dir que 't permets el luxo de mantenir una amant?
BRACK. Si, senyor, y que es nada menòs que la germana del doctor Laviret.
FIFÍ. *Desmayantse.* Ah!
BICOT. *Surt precipitadament del fons.* Fílla meva del méu cor!
FRONT. Deixeume parlar per favor!
LARTI. T'haig d'enfonsar les barres, desvergonyit!
BRACK. De les barres, me n'encarrego jo!
FRONT. Pero escoltinme! M'estan acorralant sense motiu. Si volen saber tota la veritat, estich disposat a dirla.
COLOM *Al Policia que la segueix.* Aqui'l té, mirissel! Baix la meva responsabilitat, detingui a n'aquest home.
TOTS. Eh?
COLOM Ha intentat robarme l'honor!
TOTS. Oh!
POLI. Fassi'l favor de seguir! A la delegació!
FRONT. *Forcejant.* Nó, senyor policía. Soch ignocent! Però si no he sigut jo... Ha sigut Hèrcules! Hèrcules, ne té la culpa!

Tothom se precipita damunt séu. En Brackson y en Lartigoul no 't volen deixar. La senyora Bicot venta a la seva filla desmayada. El gosset de la senyora Coloma no para de lladrar.

FÍ DEL SEGON ACTE

ACTE TERCER

La mateixa decoració del anterior.

MÚSICA.

Coro general.

Quan li confessa un gran doctó
a una senyora sa passió
pot donà el cas de succehí
que l'home acabi per sofrí.
Ay, pobre gent,
vès quin torment,
quin sofriment.

Quan a n'el metge, a la presó,
li entri el moment de reflexió
veurà sa trista situació,
entre'l deber y la passió.

Quan li confessa al fí un doctó
a una clienta sa passió
pot donà el càs de succehí
que acabi en sofrí son glatí.
Pobret, quin malhumor.
Vès quin trist despertà.
Quin modo d'acabà...
Pobre Doctor!

Y ella, ay, com dèu patí
si acàs l'han agafat.
¿Què farà el delegat?
¡Pobre Fifí!

Que deuràn
que deuràn
que deuràn
¡sofrí!

PARLAT

ESCENA PRIMERA

FIFÍ, Sra. BICOT y FRANCESCH. Al alsarse el teló, FIFÍ continua desvanescuda.

BICOT. *Ventantla.* Fifí! Nena! Torna en tú! Soch jo... es la teva mamà.

FRANC. *Venint del despatx ab un frasch.* Aquí té l'èter.

BICOT. Ay, sí, porti! Dongui, dongui, cansoner!

Li pren el frasch y el fa olorar a Fifí

FRANC. (Pobreta quan sàpiga que'l seu marit no sols té una amant sino que ha tingut el mal gust de abrassar a la senyoreta Coloma.)

Se'n và al despatx.

ESCENA II

FIFÍ y BICOT.

FIFÍ. *Com despertant d'un somni pesarós.* Ay! Ay, mamà Què ha passat? Què ha estat això, digues?

BICOT. Fifí, filla meva, asserènat!

FIFÍ. Ah, sí! Ja me'n recordo ara! El méu marit té una amant!

BICOT. Escolta, dòna, no desvariegis..

FIFÍ. Ell que'm jurava fà un moment que era lliure com un conill de bosch.

BICOT. Escolta.. escolta una cosa que't diré.

FIFÍ. Y ab la germana de'n l aviret! Ara ho comprench tot!

BICOT. Noya, no't desesperis.

FIFÍ. Vetaquí perque'm recomanava a n'en Brackson! Ahont es? Ahont es aquest home infidel?

BICOT. Acabo de retrobar aquí, al hotel, un antich amich, el coronel Lartigoul, un bon senyor que's creu que es el teu papà.

FIFÍ. (Valent ximple dèu ser!)

BICOT. M'ha dit que's casaría ab mí. Ab això convé que, quan el vegis, li digues ab un tò de sorpresa: «Oh! Déu! El méu pare!» Ja veus si es senzill, eh? «Oh! Déu! El méu pare!»

FIFÍ. Nó, nó, mira...un altre día, mamà. Avuy tinch altres mals de caps, per anar a dedicarme a n'el teu repertori de comedies absurdes!

BICOT. Ah, sí? Es dir que aixís contestes a la teva mare? Bé, donchs, vols que t'ho diga? La noya

que disfruta d'un pamet com el que tú tens, y que als vintitrès anys no s'ha sapigut fer una posició arreglada, sabs? no té dret a oposarse al casament de la seva mare sobretot quan aquesta es major d'edat, com jo.

FIFÍ. (Ahont se dèu haber amagat aquest bergant?)

BICOT. Vaja, filla meva, fes lo que't dich Pensa que no's tracta sols de la meva felicitat, sinó del teu pervindre.

FIFÍ. Ah, que'n soch de estúpida! Ahont ha de ser? Al hotel Metropolità! Y es clar! Ab la germana de'n Laviret! Me n'hi vaig! Vaya si me n'hi vaig!

ESCENA III

Els mateixos, LAVIRET.

LAVI. *Sortint pel fons.* (Que fà aquest Frontignan? Farà tart a la estació!)

FIFÍ. (En Laviret!) *Anant al quarto.*

BICOT. (Vaja, l'altre) *Contrariada.*

FIFÍ. Oh! Vostè?

LAVI Fifí!

FIFI *Ab molta fermesa.* Sàpiga que encare lluyto y seguiré lluytant De vostè no ho hauría dit may, Y a n'ella? Ja li pot dir que me'l torni, ho sent? Perque me l'haurà de tornar, sino de grat, per forsa! *Va per entrar al quarto.*

LAVI. (Ay, Déu te'l torni, donchs, que no sé de què 'm parles!)

BICOT. Què vas a fer? Ahont vols anar. ara?

FIFÍ. Al Metropolità a tenir una sentada ab la germana d'aquest tánoca, aixís m'ho fa dir! *Entra at séu quarto.*

ESCENA VI

LAVIRET y senyora BICOT.

LAVI. (Ab la meva germana? Vol dir ab la dòna d'en Frontignan, donchs.. Què dèu haver passat aqui?

BICOT. *Anant al quarto de Fifi.* No hi ha més. Haig de mirar de convèncerla.

LAVI. *Deturantla.* Senyora Bicot!

BICOT. Li prego, senyor Laviret, que'm deixi passar.

LAVI. Ab molt gust, però, desprès de dirme ahont es Frontignan.

BICOT. El séu amich Frontignan ha sigut detingut dèu fer cosa de un quart.

LAVI Detingut?

BICOT. Per intent de seducció sobre la persona de la senyoreta Coloma.

LAVI. Què díu ara? Ab aquell saldo?

BICOT. Ja ho veu! Valent desvergonyit, el séu company! *Entra al quarto de Fifi.*

ESCENA V

LAVIRET, després ANGELINA, després FRANCESCH

LAVI. Es precís que m'hi arribi, a la Delegació. Aquest xicot s'ha de posar en llibertat! *Va per sortir pel fons.*

ANGE. Bé, què fem? Y el méu marit? Què se'n ha fet del méu marit?

LAVI. El séu marit? Ay!

ANGE. Què? Què li ha succehit?

LAVI. Rès, dòna.

ANGE. Si, si, ja ho veig .. ja ho comprench tot... *A Francesch que surt pel fons y 's dirigeix al despatx.* Psit! Digui; el doctor Frontignan, ahont es?

FRANC. L'han enviat a la delegació de policía.

ANGE. A la delegació? Ay, mare de Déu!

LAVI Sí, hi ha hagut d'anar per veure un malalt.

ANGE. Ah! Un malalt! M'havía espantat! Me creya ben bé qu'era que l'havíen agafat.

LAVI. Ca! Vol callar? No, senyora, no Miri, ara mateix m'hi arribo, a veure si'l trobo. Vosté, mentrestant, pot comensar a anarsen cap a la estació.

ANGE. A l'estació? No'n fà poch de rato, que ha passat el tren! No n'hi ha cap més fins al vespre, Anèm, anèm a la delegació. Jo l'acompanyaré.

LAVI. Oh! no, no pot ser. Se tracta d'una consulta y...

ANGE. Donchs l'esperaré, aqui, si li sembla..,

LAVI. No, no, tampoch Aqui no!

ANGE. Per què no?

LAVI Ja l'hi he dit que en aquest hotel hi ha una concorrencia una mica perillosa Calli, sap què pot fer? entri a la meva habitació. Espèrins allí dins.

ANGE. Vol dir? Al quarto de vostè?

LAVI. Si, si; allí al 21, es lo més ben pensat. A ne'n Frontignan li sabría molt greu, que la deixés aqui, sola..

ANGE. Sent aixís, si vostè creu que'l méu marit... Però, sobre tot, no'm fassin esperar gayre, eh? Li prego.. *Va cap al 21.*

LAVI *Anantsen.* No passi ansia, senyora. (Ay pobre infelís, y qu'ets desgraciat!) *Desapareix pel fons.*

ESCENA VI

ANGELINA, després BRACKSON y després FRANCESCH

ANGE. No, no, decididament. al quarto d'un solter no hi entro. Trobo que fora una inconveniencia. *Pren un diari de la taula y s' asseu.*

BRACK. *Baixant y fixantse ab Angelina.* (Ja que'l doctor no vol presentarmhi, m'hi presentaré jo mateix.)

ANGE. (Y després, no crech que sigui cap mal que una senyora s'esperi aqui) *Braekson truca 'l timbre.*

FRANC. Digui, senyor!

BRACK. Xampany!

FRANC. Marca?

BRACK. Volant!

FRANC. Molt bé! (Aquest mestre dèu tenir la *papida*, que necessita tant beure.) *Va al despatx.*

BRACK· (Guapa! Mes guapa. encara, que la seva propia muller!) Dispensi!

ANGE. Ay! Perdoni, senyor! *Esverada.*

BRACK Jonathan Brackson, de Filadelfia. Ja sé que no es de bones costums presentarse a les dames un mateix, pero hi ha ocasions senyora, en que un n'ha de prescindir, de les bones costums

ANGE. (Ay! Ay! Ay! Ay! Ay! pobre de mi!) Tot lo que vulgui, sí, bé, pero, veurà, jo no'l conech a vostè.

BRACK. Soch un amich del doctor Frontignan.

ANGE. Ah! Un amich de'n Frontignan?

BRACK. *Yes*! Y necessito parlar ab vostè.

ANGE. Sent aixís, vostè dirà.

BRACK. Permetim un minut Espero'l xampany

ANGE. El xampany?

BRACK *Yes.*

ANGE. (Ay! Ay! Això es que'm vol convidar.) Nó no's molesti, no. No tinch pas sed.

BRACK Jo tampoch

ANGE. Ah! (Y ara, quin home més raro!)

FRANC. *Abocantli una copa de xampany.* Sí es servit.

BRACK Podeu retirarvos.

Francesch se'n va. Brackson beu depressa tres o quatre copes.

ANGE. (Y deya que no tenia sed! Si arriba a sedejar!

BRACK. (Ara estich en disposició de declararme) Senyora, jo l'estimo bojament!

ANGE. Què? Còm? Què diu?

BRACK. Ab tot el cor! Ab tota l'ànima ab tot el portamonedes

ANGE. Ay, pobre home! El xampany li ha pujat al cap

BRACK. Soch millonari y mitj, y si vostè'm correspòn ..

ANGE. Si'l corresponch, diu?

BRACK. Tot lo meu serà per vostè, tot. La meva persona, els méus diners, y set cases de trenta pisos, que tinch a Nova-York

ANGE (Ah! Tenien rahó al dirme que aquest hotel es un cau d'inmoralitat)

BRACK. Què'm respòn? Què diu, donchs?

ANGE. Rès, ni una paraula més, li prego. Y li perdono perque es estranger. Vostè ignora ab qui parla soch una dòna honrada jo.

BRACK *A mitja veu.* Mentida!

ANGE. Còm? Y gosa, encara? Grosser! més que grosser!

BRACK Vostè es l'amiga intima del doctor Frontignan

ANGE L'amiga íntima? No l'entench, ni'l vuy entendrer.

BRACK Vaja, dòna no ho negui! Ell mateix m'ho ha dit!

ANGE El doctor Fontignan li ha dit que jo era la seva.

BRACK. *Yes! Yes!* Vuy dir que no's fassi pregar, que tot ho sabèm. Apa, sigui bona minyona Vol venir a veure unes joyes molt precioses que tinch a dalt? *Va per abrassarla*

ANGE. (Oh! Déu méu! Això ja es massa!) Y ara, desvergonyit! No hi haurà per aquí una bona ànima que'm defensi?

ESCENA VII

Els mateixos y LARTIGOUL

LARTI. (Sort que'l policia me l'ha tret de les mans)

ANGE. Dispensi, senyor. No tinch l'honor de coneixel, però, espero que'm protegirà.

LARTI. De bona gana, senyora Qui es vostè?

BRACK (Es l'amiga del doctor Frontignan.)

LARTI. (La germana de 'n Laviret?)

ANGE. A quest seyor ha tingut l'atreviment ..

LARTI. *A Angelina* Vostè aquí? Ah! Això es un cinisme que passa de mida.

ANGE. Pero si jo...

LARTI. Y segurament que dèu venir per esperarlo? (Es precís que aquesta dòna'l deixi en pau?) *A Brackson.* Deixim sol ab la senyora

BRACK. Nó; això si que nó. Demani coses mes voluminoses però, aquesta, nó ..

LARTI. Retiris, fassi el favor ..

BRACK Que nó, li dich

LARTI Perfectament A questa negativa es, pera mi, una ofensa Sàpiga que parla ab el coronel Mario Lartigoul.

BRACK. Ah! Vostè es marsellès?

LARTI. Té! Vetho aqui lo que soch! *Li pega bofetada.*

BRACK Donchs be es prou brètol per ser de Marsella!

LARTI. (Gracies a Deu! Cinquanta anys que'm feya nosa, y avuy me'n he pogut descarregar!) Soch de Rubaix, ho te entes? Del Nort! Del Nort! Y ara, ¿vol deixarme sol ab aquesta senyora?

BRACK. *Yes!* *Li pega un terrible cop de puny al ventre*

LARTI. Ah! Miserable! Me la pagaràs, aquesta!

ANGE. Reyna Santissima!

LARTI. Ens hem de veure les cares, senyor Brackson.

BRACK. *Pujant la escala.* A boxer, quan vulgui, ja ho sap! *Se 'n va.*

ESCENA VIII

LARTIGOUL y ANGELINA

ANGE. Si que ho sento, que jo hagi de ser la causa...

LARTI. No, si no ha estat rès, dèixil Ja l'arreplegaré, a n'aquest. Anèm a lo nostre. A quin preu deixaría tranquil a n'en Frontignan, vostè?

ANGE. A quin preu, díu? Renunciar a n'ell?

LARTI. Nó, si, nó... Ja sé què'm respondrà. Qu'es impossible .. que l'estima... qu'ell no l'abandonarà may... que no pensa deixarla...

ANGE. Deixarme? Abandonarme? En Frontignan? Però què li he fet?

LARTI. Bé, si... però vostè hauría de reflexionar que ab un home casat, que té obligacións...

ANGE. Un home casat, díu?

LARTI. Ah! I i duya amagat el séu estat? Si, es precís que ho sàpiga. El doctor Frontignan aqui hont el veu, tant aixelebrat, es casat y 's troba aqui ab la seva senyora, desde ahir.

ANGE. Desde ahir?

LARTI. Si, y ja veu que no es prudent ..

ANGE. Ah! Vaja! Ha vingut ab una quansèvulga, y 'm fa passar a mi per la seva amant!

LARTI. Còm? Es dir que vostè no es?...

ANGE. No tinch aquest deshonor.

LARTI. (Y donchs què díu aquell imbècil? La veritat es que no'n té'l tipo, per xò)

ANGE. Soch la seva muller, jo! La esposa, la llegítima esposa de'n Frontignan

LARTI. (Aleshores, aquesta es la meva filla!)

ANGE. Siga com siga, jo li agraheixo les seves paraules. Elles m'han fet compendrer lo miserable que es el méu marit.

LARTI. *Se treu un mirallet de la butxaca.* (Si, si, no hi ha dupte. Hi té una retirada ab mi... Es tot l'ayre de familia...)

ANGE. Despres de tot, no es de vostè la culpa, si m' ha pres per lo que no soch.

LARTI. Una pregunta. La mare de vostè, no li n'ha parlat may, d'un tal Lartigoul?

ANGE. Nó.

LARTI. Ella no li'n parla may, del séu pare?

ANGE. Si.

LARTI. Y quan? En quines ocasións li'n parla?

ANGE. Cada vegada que ve sola a París. Com qu'ell està de guarnició a Orleans...

LARTI. A Orleans? El pare de vostè està de guarnició a Orleans?

ANGE. Si, senyor. Mana el regiment número 28 d' artillería.

LARTI. El 28 diu? Veyàm! Veyàm! No fem coses Vostè ho sab ben bé que es la senyora del doctor Frontignan? la llegítima?

ANGE. Figúris, si ho sabre!

LARTI. Y el seu pare es artiller? Aleshores, aquesta malehida Pupú s'ha burlat de mí.

ANGE Pupú?

LARTI. Y jo que ho havía liquidat tot, pera consagrarme a la meva filla.

ESCENA IX

Els mateixos, SIDONIA y un mosso y després FRANCESCH

SIDO *Baixant l' escala a un mosso que li porta la maleta.* Trasladim l'equipatje al hotel Metropolità.

LARTI. Sidonia!

SIDO Adéu, gueto.

LARTI. Nó, no te'n vagis pas. Les coses han cambiat. Ja pots tornar a fer pujar tot això a dalt.

SIDO Cóm?

LARTI. Que no hi ha rès de lo dit. El seu pare es artiller!

SIDO. Donchs, vès, que no sabs lo que me n'alegro. Ja'm veya venir un altre traqueteig de viatge. Y tant descans que necessita'l méu còs!

LARTI. Sí, eh? Vés, vés. Tórnaten cap a dalt.

Sidonia se'n và escala amunt seguida de un mosso.

ANGE. *A Lartigoul.* Però, vol fé'l favor de dirme què hi té que veurer el méu pare en tot això?

LARTI Criatura infelís! No vulgui descobrir misteris si no vol tenir desenganys. (Lo que jo ara necessito es tenir una entrevista ab la Pupú.)

ANGE. Quin enredo es aquest? Me sembla, senyor, que jo tinch un dret a sapiguer... *Sona un timbre a dins.*

LARTI. Ah! Dèu ser al Parch. Ab un artiller! Vetaqui! Ja'm semblava a mí que no podía ser.

Francesch và a obrir la porta del número 19.

FIFÍ. *Desde dins.* Fassim anar a buscar un cotxe, desseguida. *Francesch se'n và pel fons.*

ESCENA X

ANGELINA, després FIFÍ y FRANCESCH.

ANGE. Psit! Escolti! *A Francesch.*

FRANC. Senyora!

ANGE. Necessito un cotxe, depressa.

FRANC. Serà servida. *Treu el servey y se n và.*

ANGE. Ja està dit! Me'n vaig a la delegació.

FIFÍ. *Surt del quarto, dirigintse a dintre.* Nó, mamà, nó. Es inútil Estich decidida Aixís ab dugues paraules estarèm enteses.

ANGE. (Ja'm sentirà el senyor Llucià.)

FIFÍ. (Ja voldría tenirla al devant, aquesta bona pessa)

FRANC. *Desde el fons.* El cotxe de la senyora Frontignan està a punt.

FIFÍ.
ANGE. } Gracies.

Les dugues van cap al fons y tot d'un plegat se deturen

ANGE. Dispensi, senyora. Se dèu equivocar. Aquest cotxe es pera mí.

FIFÍ. No, permètim. Es vostè la que's dèu haver confós.

ANGE. Jo?

FIFÍ. Segurament. No's dèu haver fixat que han dit: El cotxe de la senyora Frontignan.

ANGE. Y bé...

FIFÍ. Y bé... la senyora Frontignan soch jo.

ANGE. Còm? Vostè?

FIFÍ. Sí, senyora.

ANGE. Vostè, la senyora Frontignan? Esposa del doctor Llucià Frontignan, de París, que va arribar ahir?

FIFÍ. La mateixa, la mateixa... Eh! si vostè no hi té inconvenient.

ANGE. (Es ella, l'amant, no hi ha dupte. Quin desvergonyiment!)

FIFÍ. (Quí serà aquesta?) Y es pot saber, senyora, a què venen aquestes preguntes?

ANGE. A què venen, eh?

FIFÍ. Ah! Ja comprench! Vostè dèu ser la seva... amiga

ANGE. Sí, sí, en efecte. Ja que vostè es la senyora, jo no puch ser altra cosa que això que diu, l'amiga

FIFÍ. Seyembi, donchs, perque precisament tenía ganes de parlarli.

ANGE. No desitjo altra cosa. Vostè dirà. *S'asseuhen.*

FIFÍ. Desde quan, si's pot saber, es vostè l'amiga del méu marit?

ANGE. Oh! Perdoni, senyora.. no'n tingui gelos, de mí...

FIFÍ. Per què, donchs, vé a buscarlo aquí? Per renovar les relacións, sens dupte?

ANGE. Veurà, si jo hagues sabut que era casat...

FIFÍ. Y ara que ho sab?

ANGE. Ara que ho sé, no vuy torbar ni un minut més la pau de la seva llar. Se'l pot guardar el séu doctor! *Alsantse.*

FIFÍ. Còm? Ho diu de cor això? Ay! Quina alegría que'm dóna!

ANGE.. Tant cert, qu'estich disposada a dirli que tot ha acabat entre ell y jo.
FIFÍ. De serio? Es que ja no l'estima?
ANGE. Ja no l'estimo.
FIFÍ. Desde quan?
ANGE. Desde qu'he tingut el gust de coneixer a la seva senyora.

ESCENA X1

Les mateixes y FRONTIGNAN

FRONT. *Desde el fons.* (Al últim m' han deixat anar.)
FIFÍ. (Ah! En Frontignan!)
FRONT. (L' Angelina y la Fifí juntes?)
ANGE. *A Fifi.* (Déixins sols, li prego.)
FIFÍ. *A Angelina.* (Si es pera renyirhi, no hi tinch inconvenient.)
FRONT. (Y's parlen baix.)
FIFÍ. *A Frontignan.* (Mòstrathi amable; fesli algún regalet, si convé.)
FRONT. Què? Què?
FIFÍ. (Y jo que'm creya que'm mourìa set escàndols.) *Se 'n va al quarto.*

ESCENA XII

FRONTIGNAN, ANGELINA y després FRANCESCH

FRONT Angela, Angelina meva!
ANGE. Psit! Cuidado, que la seva senyora'ns podría sentir.
FRONT. ¿La meva senyora? Pero, si ets tú la meva senyora!
ANGE. Jo? Qu' està de broma, vostè! La senyora Frontignan, la seva esposa, acaba d' entrar allí, an aquell quarto.
FRONT (Oh, Déu méu!) Tú sabs, donchs..?
ANGE. Jo no soch sinó la seva amiga íntima.
FRONT. Angela; escóltem!
ANGE. Oh, no cal que's defensi, nó. Si algú s' ha de excusar, aquí, soch jo.
FRONT. Tú?
ANGE. Jo qu' he vingut a turbar la felicitat conjugal de vostès...
FRONT. Mira, noya, tú't creus saberho tot, y no sabs rès Si jo he vingut aquí ab una dòna, ha sigut precisament perquè soch un marit fidel.

ANGE. Nó, si no es a mi a quí ha de donar explicacións. Es a la senyora Frontignan.
FRONT. La senyora Frontignan ets tú.
ANGE. Nó, nó; vostè confón a cada moment l'amiga ab l'esposa.
FRONT. Pero si jo no n' he tingut may cap d'amiga d'aquestes que tú suposes.
ANGE. Y jo, donchs?
FRONT. Tórn'hi; tú ets la meva dòna.
ANGE. Ah, nó; si jo soch una qualsevol.
FRONT. Angelina!...

Surt Francesch pel fons.

ANGE. Camarer; m'estich morint de sed. Portim una beguda de «cocotte.»
FRONT. Una beguda de «cocotte»?
FRANC. *Turbat.* Senyora...
ANGE. Sí, sí; què acostumen a demanar, quan tenen sed, aquestes dònes ?
FRANC. Un *cok-tail.*
ANGE. Bé, donchs, sí, sí, això; un *cok-tail.*
FRONT. Nó, nó, per favor; rès de *cok-tail.* Una tassa de tila, Francesch.
ANGE. Un *cok-tail*, he dit.
FRANC. Sí, senyora. sí; vaig desseguida.
FRONT. (Ay, ay, ay, Mare de Déu!) Pero, que't tornes boja? Vaja, vina, càlmat, escoltem...
ANGE. Sé ben bé lo que'm faig, senyor méu. Jo li he tornat la llibertat, just es que'm quedi jo ab la meva. Cada hu que fassi el séu camí.
FRONT. Cada hú... el séu camí?

ESCENA XIII

FRONTIGNAN, ANGELINA y MÁXIM

MAXIM. Caballer, els méus testimonis esperen als séus.
ANGE. (En Leverdier.) *A Màxim.* Escolti. Vostè fa tres dies que'm vé dihent que m'estima, no es això?
FRONT. (Què díu?... aixís donchs l'imbècil era ell?)
MAXIM. Miri, senyora, que'l séu marit es aqui.
ANGE. El méu marit?... No sé de qui'm parla.
FRONT. (Ah, això es impossible! Doneume calma.)
ANGE. El senyor no ho ha sigut may el méu marit. El méu amant, en tot cas.
MAXIM. Ah! Bah!... aixís ray!
FRONT. Angela! Calla, si vols!

ANGE. Soch lliure, aqui ahont me veu. Y si vostè m' estima, com diu, ja ho sab...

MAXIM. ¿Si l'estimo!...

FRONT. *A Màxim.* Dispensi! Li prohibeixo escoltarse a n'aquesta senyora.

ANGE. *A Màxim.* Digui, digui. Ahont posa vostè? aqui?

FRONT. Angelina!

MAXIM. Al Hotel de la Amistat, més amunt... y més barato.

ANGE. Donchs, vagi endavant, comensi a passar.

MAXIM. Molt bé, senyora! (Oh felicitat!)

FRONT. Guardisse'n, eh? guardisse'n com d'escaldarse.

MAXIM. No li haig de dar explicacións de rès, jo a vostè.

ANGE. Adéu. carinyo! Té, té y té! *Envíantli petons. Maxim desapareix pel fons.*

ESCENA XIV

FRONTIGNAN, ANGELINA y BRACKSON

FRONT. Angelina, per Déu... Tu, demanar un protector? Que no'm tens a mi?

ANGE. Un protector, dius?...Dèu...vint! Tots els que se 'm presentarán.

FRONT. Pero no es possible que tu'm jutjis sense avans deixarme defensar.
Te juro que aquesta dona la conech desde fa quatre dies y't repeteixo que no m'hi lliga cap mena de relació. *Brackson baixa l'escala.*

ANGE. (Ah! aquell senyor americá.)

FRONT. (En Brackson!)

ANGE. *A Brackson.* Vingui, vingui, vostè també... Fa un rato que m'oferíá set cases de trenta pisos, oy?... Aceptades!

BRACK. Entesos, donchs.

FRONT. No se la escolti, ho sent?... no se la escolti!

BRACK. Còm, que no me la escolti? Ara fa tres setmanes, vostè bé's va escoltar a la meva senyora.

ANGE. Què diu, ara? *Esglayada.* (Ah!... Y van dugues!)

FRONT. Nó, dòna, nó. No t'exaltis. Jo't diré...

BRACK. Còm s'entén, que nó?... Gosarà negarho?

FRONT. Nó, nó, no ho nego. *A Angelina.* Pero ja t'ho he dit, es perque soch un marit fidel.

ANGE. *A Brackson.* Quin número té la seva habitació?

BRACK. El 36... segón pis... sense vistes, pero no calen.

ANGE. Perfectament. Entesos.

FRONT. No! May! No ho vuy! No serà.
BRACK. Qué no? Còm vam quedar?... Que si dintre cinch díes no ..
FRONT. Bé, sí, que'm matarà... ja ho sé. M'hi conformo .. a tot, menos a n'això.
ANGE. Dèixal estar! Paraula es paraula!
BRACK. *All right! Puja l'escala.*
FRONT. (Aquesta dòna s'ha begut l'enteniment.)
ANGE. Adèu, carinyo! *Enviantli petóns.* Té, té y té!

ESCENA XV

FRONTIGNAN, ANGELINA, y després Un Senyor vell

FRONT. Càlmat, noya, càlmat; això no es sèrio; estàs donant un espectacle.
ANGE Es dir que no es sèrio, eh?
FRONT. Quin escàndol! Què dirà, la gent?
ANGE. Què hi vols fer? L'ofici s'ho porta.
FRONT. Pero, què't creus que jo't deixaré anar aixís, com un caballet desfrenat?
ANGE. *Al senyor vell, que surt del fons y va a la taula.* Hola, simpaticot, Què busques per'aquí?
VELL. La guia dels ferro-carrils.
ANGE. Ah, la guia! Es que si busquessis una senyora de companyía, ja ho sabs... aquí'm tens a mí; disposa.
VELL. Prou, dòna, prou. (No vindría malament.)
FRONT. Caballer: li faig avinent que jo soch el marit de la senyora.
VELL. Oh, aixís...
ANGE. Nó, no te'l creguis, nó; dèixal dir... es un amich que ha caducat y prou.
VELL. Bé, pero si ell diu...
FRONT. Es la meva senyora, ho té entès? Vagisse'n vagisse'n del davant o no responch de mí!

Agafantlo per les solapes y sacsejantlo.

VELL. Y ara! . pero de què se les heu, aquest home? Què m'explica a mí. Ja han fet ben mal fet, ja, de posarlo en llibertat!
ANGE. En llibertat, diu? Ha estat detingut, donchs?
FRONT. Vàgisse'n al diable, li torno a dir!
VELL. Sí, senyora, encara no fa una hora... per haver intentat seduir a la senyoreta Coloma.

Fuig pel fons. Frontignan intenta perseguir lo ab amenasses.

ANGE. Ah!... y van tres!

FRONT. Però, sempre per lo mateix... per ser un marit massa fidel. Tot va contra méu pero no'n sóch, de culpable, t'ho juro.

ANGE. De modo, donchs, que totes les acusacións que pesen damunt de vostè, no son certes?

FRONT. Sí, sí, en part sí; no ho nego. Pero no en tinch la culpa, jo.

ANGE Quí, donchs?

FRONT. Unes malehides pastilles inventades per en Laviret Unes drogues infernals que m' ha fet pendre. Pero creu que ni el cor ni la voluntat hi han tingut rès que veure en tot això!

ANGE. Ah, molt bé Bonich discurs... pero no'm convèns!

FRONT. Es dir que no'm creus?

ANGE. Cóntiho a la seva senyora, això. Per mí es pura comedia. Estigui bò.

FRONT. Còm? Que te'n vas?

ANGE. Vaig a polirme un xich; es qüestió de fer goig.

FRONT. Angelina!

ANGE. Calla; y, per no anar tant lluny, entraré al quarto de 'n Laviret. *Se'n va al 21.*

ESCENA XVI

FRONTIGNAN, LAVIRET, després, ANGELINA y FRANCESCH.

FRONT. Y s'ha tancat ab clau! Això es terrible! Pobre de mí, com ho haig de fer pera que'm cregui?

LAVI. Frontignan. *Pel fons.*

FRONT Ah, pillo, més que pillo! Tú ets l'únich culpable!

LAVI. Bah! ¿ja hi tornèm a ser? Què tens? Què 't passa? Què hi ha de nou?

FRONT. Hi ha, que la meva dòna ho sab tot. Y que si d'aquí un quart no l'has convensuda de la meva ignocencia, jo't prometo que no tornaràs viu a París.

LAVI. D'aquí un quart?

FRONT. Angelina! *Surt Angelina.*

ANGE Li prego, per darrera vegada, que no'm dirigeixi més la paraula.

FRONT. No, si no soch jo, que't vuy parlar, ara... es en Laviret. (Un quart, eh?)

LAVI. Li juro, senyora, que 'l séu marit no es culpable de rès de lo que vostè 's pensa. Soch jo, jo sol, el responsable.

ANGE. Vostè y les cèlebres pastilles, no es això?

LAVI. Sí, senyora. Comprench que ha sigut un abús d'amistat. Ho confesso... y me'n penedeixo.

ANGE. Y vostè'm creu tant manyaga que jo haig de fer càs d'aquest qüento?

LAVI Còm?... es a dir que no ho vol creure?

FRONT. *A Laviret.* (No't queden més que dèu minuts.)

LAVI. Senyora, li suplico que no dupti de mí. Soch un caballer. Paraula d'honor. No es cosa de jugar, això. Fassi un esfors y cregui lo que li dich.

ANGE. Crèurel a vostè?... A vostè que, no fa gayre, 'm deya que'l senyor havía anat a la Delegació per una consulta?

LAVI Com que ignorava que vostè sapigués la veritat.

ANGE. Ah, si?... vaya una rahó!

FRONT. *A Laviret.* (Vuyt minuts, noy.)

LAVI. Miri, senyora, que'l temps corre. Possis la mà al pit... Per Déu! Per lo que més estimi, creguim!

ANGE. No's cansi, nó... Una pastilla, eh? No me la empasso!

LAVI. (Diu que no se la empassa? Oh, quina idea!)

FRANC. Si es servida.. El *Cok-tail! Deixantli un cak-tail damunt la tauleta.*

ANGE. Ah, te rahó, ja no hi pensava!

FRONT. Angelina, té ho demano per tots els sants. No 't rebaixis ab aquestes begudes.

ANGE. Què vol dir, que nó? *Laviret tira una pastilla a la copa.*

FRONT. Mira que't farà mal, això. Se te'n pujarà al cap.

ANGE. Millor que millor!

FRONT. Angelina!

ANGE. Vol deixarme en pau, d'un cop, per sempre? Què se n'hi endona a vostè de lo que jo bech?

FRONT. Nó, nó, donchs, no ho vuy. No beuràs, vaja!

ANGE. Que no beuré? Y qui es, vosté, per privarme'n?

LAVI. Que begui, home, que begui, si'n te ganes. *Va per detenir a Frontignan.*

FRONT. Laviret!... Ja sé lo que'm faig, jo; dèixam!

LAVI. (Y què t'haig de deixar jo!) Vina aqui. Begui, senyora, begui, si té sed. (Ja està.) *Angelina beu.*

MÚSICA

ANGELINA. Bevent l'ànima oblida.
ELS TRES. El licor.
ANGELINA. Es l'encant de ma vida.
ELS TRES Quin dolor!
ANGELINA. L' amor séu es mentida.
ELS TRES. Ilusió!
ANGELINA. Ja tot volta y tot gira
a dintre mon caparró.
Donchs bevèm
que ara disfrutèm
y aixó'ns paga
del bé que anyorèm.
Vinga *cok-tail*,
el dols licor
que dóna frescor y alegria...

LAVI. y FRONT. ¿Qué havèm de fer, donchs, ara
pera calmar son dolor?

ANGELINA. Bevent l'ànima oblida.
ELS TRES. El licor.
ANGELINA. Es el goig de ma vida.
ELS TRES. Quin dolor!
L'amor d'ell / d'ella es mentida.
Ilusió!
Ja tot volta y tot gira
a dintre mon / son caparró.
Ja tot volta y tot gira
a dintre mon / son caparró.

PARLAT

ANGE. Oh! Deliciós!
FRONT. *A Laviret.* Ah! Tú, sempre tú, el causant de tot! Y mira, 't queden sis minuts no més, per convèncela. Ja cal que t'espavilis.
LAVI. No, ara ab quatre'n tinch prou.
FRONT. (Pensar que'n Màxim l'espera... Es qüestió d' arreglarho tot pera endúrmela desseguida.)
Se 'n va pel fons.

ESCENA XVII

ANGELA, LAVIRET y FRANCESCH

ANGE. Y vostè, ignocent, creu que en quatre minuts m'haurà convensut?

LAVI. No ho crech; ara, n'estich segur. (Ay! Ay! Ahont es en Frontignan? Ara si que la fariem bona, si aquell ximple se'n hagués anat) Frontignan!... (Y se'n ha anat sense avisar!) Francesch! Francesch!

FRANC. Digui, senyor...

LAVI. Corre, vés a buscar al doctor Frontignan.

FRANC. Ahont ha anat?

LAVI. No sé, vés, cuyta; ara mateix ha surtit, no pot ser gayre lluny. Vint franchs per tú, si me'l portes desseguida.

FRANC. Vint franchs? No tingui por; arrossegat per les orelles, el duré!

ESCENA XVIII

LAVIRET y ANGELINA.

LAVI. (Déu vulga que l'aconsegueixi.)

ANGE. Y tot això fa per convencem de la ignocencia del méu espòs?... Estich veyent, donchs, que no surtirà ab la séva. *Va per anarsen pel fons.*

LAVI. Què fa, ara vostè? Quina idea porta, si 's pot saber? No fassi pas el disbarat d'anarsen.

ANGE. Oh! Vaya, si me'n vaig Ens hem citat ab el senyor Leverdier.

LAVI. Còm? Què diu ara? El senyor Leverdier? No la deixaré pas sortir.

ANGE. Y ab quin dret? Quí es vostè per retenirme?

LAVI. Quí soch jo? Ja ho sab, l'inventor de les...

ANGE. Ay! Ay! No troba que fa molta calor aqui? Uf! Quina sofocació!

LAVI. (Ja hi sóm! y aquell estaquirot sense venir!)

ANGE. De debó, no la sent vostè una mena de xafogor?

LAVI. Nó, sí, nó, sí que'n fa...

ANGE. Això no es natural. No sé què'm passa.

LAVI. (Que no tardi aquest xicot, que no tardi!)

ANGE. Ja ho entench. Deuhen ser efectes del *cok-tail.*

LAVI. Sí, sí, senyora; calmis, ja li passarà. *Pausa.*

ANGE Sab que'l trobo molt simpàtich y molt no sé com a vostè?

LAVI. (Ay, pobre de mi!) Nó, nó no senyora, nó. Jo no'n soch gens, de simpàtich, ni guapo, ni rès.

ANGE. Sí, que ho es, sí; jo, al menos li trobo.

ESCENA XIX

Els mateixos, FRONTIGNAN y FRANCESCH

FRANC. *Estirantlo.* Vingui, vingui, cuiti, que'l demanen.
FRONT. Deixeume anar! Què diable voleu?
LAVI. *A Francesch.* Vàgissen ara, vosté. *A Frontignan.* Y tu, aquí, al costat de la dòna, y cuidado que te 'n moguis.
FRONT. Què? Que l'has convensuda, al fi?
ANGE. *Rihent.* Sí, y tan convensuda, com estich!
LAVI. Au, au, espavilat. *Se'n va pel fons.* (Ara si que và de debò!)

ESCENA XX

FRONTIGNAN y ANGELINA

FRONT. Vaja, ¿te'n has convensut de la meva ignocencia?
ANGE. Y què m'haig de convèncer! Te detesto, te detesto, pero no sé què sento dintre méu que 'm venen unes ganes de perdonarte... *Abrassantlo*
FRONT. Còm? Què dius?
ANGE. Sí; no sé si es el *cok-tail* o què... Pero, nó, no pot ser que siga'l *cok-tail.*
FRONT. (Ja entench! Això es que aquell li ha fet pendre una pastilla.)
ANGE. *Ab tendresa.* Digues, perquè m'has enganyat?
FRONT. No t'ho he dit, dòna? Ha sigut sense voler, a pesar méu.
ANGE. No, això no es vritat.
FRONT. T'ho juro. Es lo mateix qu'ara't passa a tú. Que no ho comprens, encara? En Laviret t'ha fet pendre...
ANGE. Una pastilla d'Hèrcules?
FRONT. Y sí, dòna.
ANGE. Oh, rabia! Donchs, vaig a demostrarli que, a pesar de totes les manyes y tots els séus paranys, ningú hi pot rès ab mí. Que tot pot resistirse, quan el cor no vol una cosa.
FRONT. Y còm ho demostraràs?
ANGE. Còm? Fugint del perill.

Entra al quarto de'n Laviret y és tanca.

ESCENA XXI

FRONTIGNAN, després LAVIRET.

FRONT. *Corrent a la porta.* Eh! Angelina! Angelina!... S' ha tancat per dintre! Angelina meva, no'm fassis desesperar!

LAVI. *Surt pel fons.* Què fas aquí, tot sol? Y ella?

FRONT. Rès... mira, s'ha tancat al teu quarto!

LAVI. Pero vés, home... vés a donar la volta... y salta per la finestra.

FRONT. La finestra que dóna al fumador? Tens rahó! A tall de Romeu ab la seva Julieta...

Se'n va corrents pel fons dreta.

E SCENA XXII

LAVIRET y FIFI

LAVI. Si jo no arribo a ser aquí, quina ocasió's deixava perdre!

FIFÍ. (A hores d'ara ja li dèu haver donat els despatxos, suposo.) *Adonantse de Laviret.* Ah! Dispensi, ahont es la seva germana?

LAVI. *Escoltant ab atenciò.* Psit! Calli, si's plau! Un instant...

FIFÍ. Un instant?

Se sent trencadissa de vidres y un crit d' Angelina, seguit de rialles.

LAVI. Victoria!

FIFÍ. Què vol dir, victoria?

LAVI. Que en aquest precís moment ha caigut en brassos del séu marit.

FIFI. La seva germana? Es dir qu'es casada?

LAVI. Sí, senyora. Ab el doctor Frontignan.

FIFÍ. Còm? Què díu?

LAVI. Y ara, ara, en aquest precís instant, el perdona y l'absol.

FIFÍ. Casat! En Frontignan, casat! Oh! Jo'm venjaré. Li prometo que'm venjaré. No'm coneix pas aquest home!

LAVI. Pero, per Déu, que'n té que dir d'en Frontignan? No l'ha rehabilitada, tal com vostè volía?

FIFÍ. Pero y el dò de pit? ¿Qui me'l torna el dò de pit?

LAVI. *Galant.* Jo, li retorno, el dò y el rè y el mi...
FÍFÍ. Sí?
LAVI. Sí, dòna, y el sí també.
FIFÍ. De debò? Ho diu de sèrio?
LAVI. Vaya! No sap que soch tan bon metge com ell o millor?
FIFÍ. Ay, Laviret. Laviret!

ESCENA ÚLTIMA

Els mateixos, senyora BICOT, LARTIGOUL, BRACKSON, FRONTIGNAN y ANGELINA.

BICOT. *Surt del 19.* Noya! Noya!
FIFÍ. Què hi ha, mamà?
BICOT. Vé el coronel... L'he vist desde la finestra. Ja ho sabs, eh? «Oh, Déu! El méu pare!»
FIFÍ. Y a mi què'm conta de tot això?

Laviret y Fifí parlaràn baix fent grupo apart.

LARTI. *Desde 'l fons.* Ah! Es aquí? Senyora Bicot...
BICOT. Mario! Tú busques la teva filla, oy?
LARTI. La meva filla! Bona filla tenía vostè ahir vespre! Senyora: m' ha pres per quinto, y soch el coronel Lartigoul, de la infantería colonial...
BICOT Què? Què vols dir?
LARTI. Ho sé tot, senyora, ho sé tot.
BICOT. Ay, valgam el cel!
LARTI. El séu pare es artiller!
BICOT. No es veritat, es llancero!
LARTI. Lo mateix té. La qüestió es que vostè volía fer pagar a l'infantería els deutes de la caballería.
BICOT. Bé, tot es tropa.
LARTI. Però es massa tropa, per una sola filla.
BICOT. Es dir que renuncies a la meva mà?
LARTI. La cedeixo al ministre de la guerra!

S' asseu tota sofocada. Fifí se l' hi acosta aconsolantla.

BRACK. *Baixant la escala ab un telegrama a la mà.* El doctor Laviret? Ahont es el doctor Laviret?
LAVI. Què se li ofereix?
BRACK. Es vostè'l inventor de les pastilles Hèrcules?
LAVI. El mateix
BRACK. *All rigth!* Vegi quin telegrama acabo de rebrer. «Adquireixi monopoli América invent Laviret. Ofereixi cent mil dollars per exclusiva.»
TOTS. Oh! Cent mil dòllars!
LAVI. Acepto, pero ab una condició.

FRONT. *Surt de brasset ab Angelina.* Sí, maca, sí. Aquesta tarde mateix ens en anirèm cap a París.

TOTS. En Frontignan!

FRONT. *A Laviret.* M'ha perdonat! M'ha perdonat!

BRACK. *A Frontignan.* Vostè se'n anirà? Y cà!... Y la meva venjansa?

LAVI. Dispensi, li deya que acepto la seva proposició per Amèrica ab la condició de que renunciarà a venjarse de'n Frontignan.

BRACK. Ah! No! May!

LAVI. Primé'l negoci, home!

BRACK. Pero, y l'honor?

TOTS. El negoci! El negoci! Primé'l negoci.

BRACK. Conformes de tota conformitat. Avans que tot, el negoci.

FRONT. Estich salvat...

LARTI. *A Laviret.* Apúntim a mí, també, per deu mil pastilles!

FRONT. *A Laviret.* Si això acabés en bateig... ja ho sabs, Laviret, tu seràs padrí.

LAVI. Y si es noy, ja tením nom per posarli.

ANGE. Quin nom? quin nom?

FRONT. Hèrcules, dòna, Hèrcules!...

FI

UN LLIBRE ABSOLUTAMENT INDISPENSABLE ALS AFICIONATS

Catàleg d'Obres Teatrals Catalanes

4.000 títols entre drames, comèdies, sainets. diàlegs, monòlegs i sarsueles. Teatre d'infants i el més extens

REPERTORI SENSE DONES

A cada obra es detalla el nombre de personatges, homes i dones; si està escrita en vers o prosa; si és còmica o dramàtica

Vegeu les seccions que conté el Catàleg

Obres en dos, tres o més actes, amb una o més dones.
Obres líriques en dos, tres o més actes, amb una o més dones.
Obres en un acte, amb una o més dones.
Obres líriques en un acte, amb una o més dones.
Obres en dos, tres o més actes, sense dones.
Obres líriques en dos, tres o més actes, sense dones.
Obres en un acte, sense dones.
Obres líriques en un acte, sense dones.
Monòlegs per a home.
Monòlegs per a dona.
Teatre d'infants en un o més actes.
Monòlegs per a nois.
Monòlegs per a noies.

Un volum d'unes 150 pàgines, 2 pessetes

Els qui vulguin rebre'l per correu, hauran d'afegir 0'40 ptes, per al franqueig certificat

Llibreria i Arxiu Teatral Millà

Carrer de Sant Pau, 21 BARCELONA